

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Es. N. Sz. — — — 228

Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 5
Bukarestben — — 5

UJKELE

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

51 Dl. Ramasetter Róbert Budapest
I. Disztér 2. II. 8.

együtt
nav-kénti 10 lej jel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40.—
Egy szám ára — ck 2.—

1926 február 9 Kedd

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 32 szám

5686. Söbát 25

Meghiusult a Magyar Párt és a liberális kormány megegyezése

A kormány nem merte a nyilvánosság előtt vállalni a magyarságnak tett engedményeket. Hivatalos kommuniké a paktum felborulásáról. A vidéki zsidóság a legtöbb helyen az ellenzék listákon szerepel. A Néppárt is belépett az ellenzéi blokkba

Maniu Gyula szenzációs nyilatkozata a paktum meghiusulásáról

A közéleti választások előkészületeinek tizenkettedik órájában óriási szenzáció erejével hatott az a hír, hogy a Magyar Párt és a kormány közötti paktum felborult. A beavatottak ugyan már néhány nap óta tudják, hogy a kormány és a Magyar Párt paktuma komoly krízisbe jutott. A paktum utolsó perében való felborulásának közvetlen okait nem lehet egész világosan látni és talán maguk a Magyar Párt vezetői sincsenek teljesen tisztában a legközvetlenebb okokkal. A paktum felborulásának közvetett, de mélyebb oka egész bizonyosan abban rejlik, hogy a Magyar Párt egy olyan kormánnyal és egy olyan rendszerrel skart szövetségre lépni és egy olyan kormánnyal gondolta vélegesen megoldhatónak a kisebbségi problémát, amely ötesztendő uralkodásának majdnem minden egyes napján lábbal tiporta a kisebbségi jogokat. Egy ilyen megállapodás még akkor sem képviselne reális értéket, ha az egyezményt sikerült volna szabályszerű aláírásokkal ellátni.

Nem szerződésekkkel és paktumokkal kell megoldani a kisebbségi kérdést, hanem a rendszer intézményes megváltoztatásával és a kisebbségek vitális érdekeit egyedül garantáló demokratikus szellem megeremtelésével. Hogy mennyire így van ez, azt misem bizonyítja jobban, mint az, hogy ebben a mai atmoszférában, amelyet éppen a liberális kormány teremtett meg, magának a kormánynak sincs bátorsága arra, hogy az általa is elismert minimális engedményeket a nyilvánosság előtt is szankcionálja. A kormány nem merte az általa szélsőséges sovinizmusba behajtott pártíveit előtt sem vállalni a felelősséget a paktumban kikötött engedményekért. Addig, míg a két párt megállapodásának pontjai titokban voltak, a kormány állta a paktumot. Abban a pillanatban azonban, amikor egyik lap kikapartotta a paktum szövegét, a kormány rögtön cáfolt, nyilatkozatában igyekezett leszűrkiteni a megállapodást és a nyilvánosság előtt csak annyit mert beismereni, hogy a liberális párt, de nem a kormány folytatott megbeszéléseket a Magyar Párttal.

A paktum meghiusulása bizonyos szempontból mégis csalódást jelent, mert bár éppen ez a paktum tette lehetővé a most folyó választási küzdelemben egy egységes kisebbségi front kialakulását, mégis az összes kisebbségek helyzetére, ha egyébbel nem, demonstratív értékkel bírt volna, ha a kisebbségellenes liberális pártkormány legalább a paktumban foglaltak mértékéig elismerte volna a kisebbségek jogait. Mert kevesebbet, mint amennyit a liberálisok hajlandók megadni, egyetlen kormány sem adhat már programjánál fogva sem. Ebből a szempontból mindenestre érdeklődéssel várjuk azokat a további tárgyalásokat, amelyekkel a Magyar Párt a kormánnyal folytat.

Éppen ez a balsiker mutatja azt, mennyire elhibázott volt a Magyar Párt részéről az, hogy a lefolytatott tárgyalásoknál nem igyekezett közreműködni egy egységes kisebbségi blokk megalakításában, amely nagyobb súlyal léphetett volna fel a kormány és az ellenzékkel szemben is.

A felborult paktum beszédes bizonyossága annak, hogy a zsidó választási blokk milyen józanul és világosan ítélte meg a helyzetet, amikor az egyesült ellenzék felé orientálódott. Nagy a valószínűsége annak, hogy a Magyar

Párt hivatalos kommunikéje a paktum felborulásáról azt fogja eredményezni, hogy a legtöbb vidéki tagozat, amely már eleve nem értett egyet a liberálisokkal való paktummal, felsza-

Hivatalos kommuniké a paktum felborulásáról

A Magyar Párt a paktum felborulását az alábbi hivatalos kommunikében jelenti be:

Egyes román lapoknak a kormány és a Magyar Párt közötti megegyezésre vonatkozó közleményei olyan helyzetet teremtettek, amely mellett a kormány a megegyezést ez időszert nem tartotta véglegesíthetőnek. Ennélfogva a kormánnyal a közigazgatási választásokra nézve kötelező megállapodás nem jött létre. Ami azonban nem zárja ki a kormánnyal való tárgyalások esetleges későbbi folytatását.

Ennek következtében Ugron István pártelnök szombat este Bukarestből az összes tagozati elnököket körtáviratban értesítette, hogy a Kolozsvárt folyó évi február hó 2-án a tagozati kiküldöttekkel közölt választási megállapodások a pártot többé nem kötelezik és az egyes tagozatokra bízta, hogy a helyi viszonyok szemelőtt tartásával akár önálló listát nyújtsanak be, ahir a kormány helyi megbízottaival a kolozsvári határozatok szemelőtt tartása mellett egyezzenek meg, hogy a magyarság arra hivatott képviselőinek kellő számot biztosíthassanak a közigazgatási életben.

Ha egyes tagozatok azonban a kormány helybeli exponenseivel a választásra nézve megegyezni nem tudnak, úgy a tagozati vezetőség esetleges másirányú orientációja sem kifogásoltatik, ha ezáltal több pártagnak a közéleti tanácsban való beválasztását biztosítani tudják.

Maniu szerint a magyarságnak is az ellenzéi fórumon van a helye

Maniu Gyula, a nemzeti párt elnöke munkatársunknak a következő nyilatkozatot adta:

— Tekintettel arra, hogy a magyar nép boldogulását egy becsületes demokratikus állampolitikától vezetett és egy a jogfolytonosságot s a törvénytisztelést érvényrejuttató kormányzati rendszertől várhatja, kétségtelen, hogy a Magyar Pártnak, amennyiben az az erdélyi magyar nép igazi érdekeit képviseli, az egységes ellenzéi frontban van a helye. Éppen ezért csak örvendeni tudok annak, hogy a Magyar Párt vezetősége belátta, miszerint a törvénytelen reakcionárius liberális kormányt, amely Erdély gazdasági életét is tönkretette, nem köthet választási paktumot. Nincs kétségem a tekintetben, hogy abban a percben, amikor a Magyar Párt vezetősége szabadkezet nyújtott a helyi szervezeteknek, ezek nem fogtak a liberális pártnak politikai segítséget nyújtani a közéleti választások alkalmával.

— Annnyira fontosnak tartom az országra, de különösen Erdélyre nézve a liberális kormányzati rendszer mihamarábbi megbuktatását, hogy minden hátsó gondolat és fentartás nélkül kezét nyújtottunk az összes ellenzéi pártoknak, a kommunistákat kivéve.

— Szívesen látunk az ellenzéi akcióban minden politikai, társadalmi és gazdasági tényezőt. Nem lehet más az álláspontunk a Magyar Párttal szemben sem még ma is. Megjegyezzük, hogy kezdetől fogva a liberális párttal

badul a párfegyelem kényszerítő nyomása aló és amennyire a jelölések terminusa miatt ez még technikailag lehetséges, a Nemzeti Párttal fog a választásba indulni.

való tárgyalásokat elveszetteknek tekinthetjük.

Munkatársunknak arra a kérdésre, hogy a parlament feloszlata feltétlenül megtörténik-e a jövő hetekben, a nemzeti pártelnök kijelentette, hogy ez kétséget sem szenved és maga a kormány is közölte ezt a tényt abban a kommunikéjében, amelyet a közéleti választásokat elrendelő minisztertanácsról kiadott. A kormány április 4-ét jelöli meg a törvényhozási időszak befejezése dátumául, ami szintén helytelen, mert a 4 év előtti választások időpontjától, március 8-ától számít az alkotmány szerint a parlament mandátuma.

De ez most már mindegy. A többi könnyen felvetődő kérdéstről, kormányutódlásról s mindenről, ami ezzel összefüggésben van, majd a választások fognak dönteni.

Teljes szabadság a szervezeteknek

Munkatársunk ma felkereste a Magyar Párt központi irodáját, ahol az újabb beállott helyzettel kapcsolatban dr. Deák Gyula főtthár a következő fevilágosítást adta:

— Miatán a Magyar Párt paktuma nem perfektuálódott, a párt — mint azt a ma reggel kiadott kommuniké is bejelenti — szabad kezét nyújtott a vidéki pártszervezeteknek arra, hogy olyan listát állítsanak össze, amely szempontjaiknak megfelel. A pártnak ez a felfogása a kolozsvári helyi csoporttal kapcsolatban is. A párt tehát nem befolyásolja tagozatait abban a tekintetben, hogy önálló listával, vagy más kisebbségi párttal, esetleg valamelyik román párttal mejen a választási küzdelemben. Ezt csak abban az esetben minősítette volna a párt súlyos fegyvelemsértésnek, ha a paktum vélegesen perfektuálódott volna. Mindazáltal szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a Magyar Párt reméli, sőt bizonyosnak tartja a liberális párttal való végleges megegyezés lehetőségét, éppen ezért a maga részéről állja az eddigi megállapodásokat.

Paál Árpád nyilatkozata

Vasnapról hétfőre virradó éjjel érkezett meg dr. Paál Árpád a Bukarestben jelenleg tárgyaló bizottság egyetlen kolozsvári tagja. Dr. Paál Árpád az ügy állására vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette munkatársunk előtt:

— A bukaresti „Lupta” ismeretes közlései csak annyiban befolyásolták a megbeszélések menetét, mely jó irányban haladt, hogy úgy a tárgyalóbizottság, mint a tárgyaló miniszter a kisebbségi kérdésekre vonatkozó tárgyalásokat jónak látták függetleníteni a választások alkalmából. Ezért kölcsönösen megállapodtunk abban, hogy a választási egyezményhez, melyet a kormány is megkötöttnek jelentett ki, ragaszkodva az egyéb kérdésekre vonatkozó tárgyalások befejezését a választások utáni időre halasztjuk.

A néppárt is az ellenzéi blokkba megy

Az egyesült ellenzéi blokk közös hatos vezérlőbizottsága tegnap délután ülést tartott, hogy az averescanusokkal keletkezett konfliktust eliminálják. Hosszas tárgyalás után az egy-

ség megóvása érdekében a fővárosi mandátumokból 8-at átengedtek az averescánusoknak és belementek abba is, hogy az összes listákon a listavezető után az averescánusok jelöltje következzenek. A megegyezést így sikerült létrehozni. Kommunikét adtak ki, amelyben köszönetet mondanak a Néppártnak önzetlen magatartásáért, mellyel lehetővé tette a megegyezést. A néppárt — ugymond — nem saját érdekeit, hanem az ország érdekeit tartotta szem előtt. Köszönetet mondanak továbbá Trancu Jasinak, aki mindent elkövetett, hogy a megegyezés sikerüljön. A kommunikét a következők írták alá: Madgearu, Mirto, Tascu és Mironescu.

Miért mennek a szászok önálló listával

Nagyszabeni jelentés szerint tegnap délután 4 órakor összeült az a bizottság, amelyet a szász Volsrath pénteki ülésén delegáltak, hogy a községi választások ügyében tanácsot adjanak magatartás felől, véglegesen határozzanak.

A bizottság, amelynek Hans Otto Roth, Heinrich, Schullerus szenátorok voltak a tagjai, a beérkezett információk alapján, fentartotta a pénteki elvi határozatot s így a községi választáson a szászok, ahol kompakt tömegben vannak önálló listával mennek a küzdelembe, a többi helyeken pedig a tagozatoknak szabadkezet adnak, hogy a szászok érdekeinek leginkább megfelelő pártokkal szövetkezzenek.

A határozat után Hans Otto Roth a Rapid munkatársának interjút adott a következőkben:

— Önálló lista mellett határozunk. A határozatnak önvédelmi karaktere van. Tisztában vagyunk azzal az erővisztonnyal, amit a szászok számaránya képvisel s ezért minden paktum, amely kesszámú mandátumátadást jelentett volna, erőnk lebecsülését jelenti egyúttal. A mandátumok 40 százalékát a hivatalból való kinevezés útján amugy is a románizáció kapja meg, kötelességük tehát gondoskodni arról, hogy a tanácsokba a szászok erővisztonyához mértén jusson be. Egyébként legfőbb elvünk az, hogy nem szabad a városházába politikát belevinni, éppen ezért mi ezeket a választásokat feltétlenül politikamentesnek tekintjük.

A határozatot azonnal tudomására hozták az összes tagozatoknak.

Liberálisellenes tüntetés a Magyar Párt temesvári ülésén

Temesvárról jelenti tudósítónk, hogy a temesvári Magyar Párt gyűlési tagozata tegnap délután Nemes István tagozati elnök vezetésével népgyűlést tartott, amelyen mintegy 300-400 magyar választó, közöttük Votorani Victor dr., a Magyar Párt temesvári tagozatának elnöke is résztvett.

A fürthi messiás

— Regény —

22

Irta Jacob Wassermann

Olykik szemében az a titokzatos kétségbeesés tükröződött, amely bizonytalan és izzó fényével sokszor bátorságnak tűnik fel és pihe-nélküli szorgoskodással teszi magát felismerhetetlenné. Láma és kiáltozás messiás harogott, fölriasztotta a varjakat a kopár földekről, az ostorok pattogása betöltötte a levegőt egészen átal az erdőig és félénk visszhangban verődött vissza. A felhők olyanok voltak, mint a tépett rongy és az egész égboltozat valami szürke pusztaságra emlékeztetett. A falu kis zsidó községe, az unterfarmbachi keresztutnál csatlakozott a főmenethez. Rövid idő múlva, már ott csapkodtak a rosszul megerősített sátorlapok a szélben és a levegőben mindenféle könnyű jószág röpködött. Mi haszna volt a jámborok imádságának és a talmudisták jámbor magyarázatainak? Mi haszna volt hitnek és lelkesedésnek? A sötét zsidóisten nem ismert tréfát és lenyújtotta borzalmas kezét, hogy ugy emelkedett, mint valami fal azok előtt az édes, csábító célok előtt, amelyeket egy napkeleti fantázia varázsolt elé. Egy-egy szekér, olykor beleragadt a vastag sárba és ötven és még több férfinak minden erejük teljes megfeszítésével kellett kiemelniük. Az egyik kocsi imasátnak volt berendezve, ebben volt a szent láda is, drága diszeivel. A főrabbi, a kántor, a Rumpelok és Wolf Batsch körülülték és Sabbatáldalokat énekeltek. Boruch Klösz átölölve tartotta feleségét a kocsijában. Az ebédjük, — valami zsíros tészta, — egy cinktálban állott előttük, de nem nyultak hozzá, hanem mind-

A gyűlés egyideig zavartalanul folyt le, ezután azonban, a közben bejött 30-40 szocialista, akik a liberális paktum miatt gunyos közbeiktá-sokkal zavarták meg az ülést, különösen a Magyar Párt elnöksége ellen fakadtak ki és éltették Hajdu Frigyes dr.-t, aki tudvalevőleg kilépett a Magyar Pártból és az egyesült ellenzék mellé csatlakozott. Az elnökség megkísérelte, hogy a zavargókat le-szerelje, miután ez nem sikerült, az ülést félbesza-kitotta és csak megvárta az elhalasztotta.

A nagyváradi zsidóság az ellenzéki listán

Nagyváradi tudósítónk jelentése szerint az ellenzéki pártok vasárnap délelőtt a Haiman szinkörben nagygyűlést tartottak, amelyen propaganda beszédeket mondtak. Ezen a gyűlésen igen nagy-számban voltak képviselve a nagyváradi zsidók is, akiknek nevében dr. Markovits Ignác mondott beszédet:

— Nem állíom, — mondotta — hogy az ösz-zsidóság nevében beszélek, de viszont a másik oldalon lévők sem arrogálhatják maguknak ezt a jogot, hogy az egész zsidóságot képviseljék. A zsidóság nem osztály ugyan, de vannak olyan speciális

Botrányos verekedések a bajor parlamentben

Bajorország miniszterelnöke elleni Németország belépését a Népszövetségbe

(München, február 8. Az Uj Kelet tudósító-jától.) A bajor Landtagban február ötödikén dr. Held miniszterelnök bejelentette Németország belépését a Népszövetségbe. Mindenekelőtt kijelentette, hogy elvileg nincs kifogása a népszövetségi eszme ellen, azonban élesen kritizálta a genfi népszövetségi tanács munkáját. Véleménye szerint a Népszövetség nem építi föl a világbékét és nem egyéb, mint eszköze a német jog és német igazság elnyomatásának. Ellenzi Németország belépését a Népszövetségbe.

A beszédnek az a körülmény adott demonstratív jelleget, hogy a német birodalom tartományainak miniszterelnökei Berlinben konferenciát tartanak, amelyen a Népszövetségbe való belépés fölött döntenek. Dr. Held beszédéből nyilvánvaló, hogy dr. Held a konferencián ellenezni fogja, hogy Németország felvételét kérje a Népszövetségbe. Nem valószínű azonban, hogy Mecklenburg kivételével más tartomány miniszterelnöke csatlakozna hozzá.

A beszéd nem maradt visszhang nélkül. A Landtagban a miniszterelnök pártja, a nemzeti szocialisták és kommunisták között éles összetűzésre került a sor. Stricher völkisch-képviselő dr. Held beszéde után kijelentette, hogy teljesen szolidárisnak érzi magát a mi-

érdekei, amelyek másra nem ruházhat át, amelyeket csak a zsidóság szervezete biztosíthat. A váradi zsidóság mindent elkövetett, hogy együtt haladhasson a magyarsággal, de nem rajta mulott, hogy a Magyar Párt paktumában egyetlen szó sincs a zsidóság speciális érdekeiről.

A zsidóság követeléseit dr. Markovits Ignác a következőkbe foglalja össze:

1. Reális városi költségvetés, okos takarékosság az egész vonalon.
2. Egyenlő elbánás a polgárokkal szemben.
3. A helyi ipar támogatása.

Beszédét azzal végzi, hogy bizik a Nemzeti Pártban, amely a kisebbségi jogokat a gyulafehérvári határozatokba foglalta.

Mára összeállították a jelölőlistákat. A hivatalos listán Nussbaum Sámuel neve szerepel az első között. Az ellenzék listáján, amely paktumot kötött a cionistákkal, Bárdos Lura dr., Stern Eadre, dr. Markovits Ignác, dr. Váradi Ödön és Allmann Sándor béröndgyáros szerepeltek. A pótagok között Leitner-Lukács Zoltán és Wasserstrom Sándor neve szerepel.

miniszterelnök beszédével és ő sem kívánja, hogy Németország belépjen a Népszövetségbe. Hangsúlyozta szellemében beszélt Wagner is, aki a Strosemann elleni merényletet annak idején helyeselte.

A két beszéd azonban nagy felháborodást keltett az ellenzék sorában. A kommunisták felugráltak padjaikról és amikor Büchs kommunista rárohant Streicherre, Löw nemzeti szocialista széket ragadott. Ebben a pillanatban az összes kommunisták nekirohantak a nemzeti szocialistáknak és egymást tetteleg inzultálták.

Auer alelnök kénytelen volt az ülést egy-negyed órára felfüggeszteni. A verekedés azonban a Landtag folyosóján folytatódott. Itt is csak fáradással lehetett őket egymástól elválasztani. Az ülés újraváltoztatta után az elnök mindegyiküket rendreutasította.

ketten bárgyún néztek a kihülő ételbe. Tompa kiáltások hangzottak nyomoruságos kocsiiskó-jukba. Sokan magukkal vitték a macskájukat és az állatok szakadatlanul nyávogtak kikutat-hatatlan rejtekhelyeiben. Aztán megint a szél nyögése lett hangosabb. Az utat szegélyező ritkás fák körül boszorkánytáncot jártak a barna, nedves falevelek és az ágak recsegve hajladoztak. Az eső csapkodott és dobolt a vékony kocsitetőn, a kocsierekszékely nyikorog-tak, sok szekér előtt a lovak csökönyösen állottak és nem lehetett őket tovább nógatni, se veréssel se jószavu biztatással. A Maier Knöcker szekeren csend volt, mert Thelszele részvét-lenül kuporgott az egyik sarokban és a má-sikban Rachel gunyasztott. Csak magán a Náthanon látszott öröms megindultság. Vala-milyen okból boldognak látszott. Gyakran és barátságosan pislogott a szemével és ugy kérdezte:

— Rachelka, mikor jön az aranyos leányka...? Az égi leányka?

Negyedmérföldnyire feküdt az erdő, — a karaván három óra alatt érte el. Innen kezdve, szelid emelkedésben, hegynek fölfelé vezetett az út, de előbb egy órai pihenőt tartottak. Az erdő sötét volt, az ágakról csöpögött az esővíz, a talaj fekete volt és iszapos. Valami különös csörrenő zaj futott, mint egy hullám, a fák koronáján keresztül. Mélyen a törzsek között, megtapadón feküdt az éjszaka és néha néha egy-egy erdei vad kiáltása volt hallható, vagy olyan csattogásszerű hang, mint a szekerce csapása. Az égboltozat eltűnt, a síkságot már nem lehetett látni és az eső fátyola és a ködök fátyola bizonytalan képpé változtatták az utat. Egy madár röppent föl és ijedten suhant és gyorsan az erdő mélyébe. A mocsaras talaj

fölött a halál terpeszkedett. Távol érezték már mindannyian magukat a régi otthonról, a kertjüktől, a házuiktól, gyermekjüktől, birodalmától, gondjaik szinterétől. Rachel, egy vas-tag gyapjukendőbe burkolva, tompán ült a szurdékjában. És mégis valami olyat érzett magában, ami mindenki mástól megkülönböz-tette őt. Az elmúlt szenvedély emlékében, ne-mesebbnek, jobbnak érezte magát. Es borzongva is érezte az új életet magában, napról-napra jobban, napról napra ijesztebben és szinte olyan meszeszerű, olyan hihetetlen volt viselni, hogy a lélek megerősödött belé és ugy feltekerélye-sede t, mintha ő maga is valami testiség volna.

Az út fölfelé vitt, a vár irányában. Férfiak és nők, kiszállottak és gyalogszerrel cipelkedtek tovább. A kocsiok, akiket drága pénzért fogadtak, mivelhogy a zsidó fiatalberek, többnyire nem értettek a lovakhoz, és akiket a leg-közelebbi határon más kocsioknak kellett föl-váltani, harapós, gyűlölködő megjegyzéseket tettek. Sok asszony, kendőbe kötve, a hátán cipelte gyerekét. Lassan és fáradtságosan ment az út. A levegő megtelt a kocsiok ordítózá-sával, a cigányok össze-vissza üvöltöztek, hogy ugy visszhangzott köröskörül, mint valami boszorkánykutatásban és amikor egyszer, egy vad-disznó csörtetett az uton keresztül, velőthaso-gatón sikoltoztak a félsebb asszonyok, sok férfi is elsápadt és megdöbbenve meredtek ma-guk elé. Félmagasságban kezdődtek a kőbányák, amelyeket a nagy béke után, a nürnbergi pol-gárok vásároltak meg és aknáztak ki. Most az-tan arról volt szó, hogy bozótot és lelógó ága-kat félrehárítani az utból és ugyancsak vigyázni kellett, hogy valamelyik kerék közel ne jöjjön a köfejtő szakadékokhoz.

Folytatása következik.

Csehszlovákia de jure is elismerte a szovjetet

(Prága, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák köztársaság Oroszországnak de jure elismerését jegyzékváltással intézte el. Dr. Benes külügyminiszter a Prágában székelő orosz kereskedelmi megbízottnak Owsejenkóhoz jegyzékét intézte, amelyben közli a csehszlovák kormány ezirányú elismerését. A csehszlovák és orosz követek személyére nézve még nem történt döntés.

Jadlowkerrel a kolozsvári Ujságíróklubban

A világhírű operaénekes nyilatkozata az Uj Keletnek

(Cluj-Kolozsvár, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától) Tegnap délután félhárom órakor a kolozsvári ujságíróklubban három idegen férfi jelent meg és egy középső asztalnál foglaltak helyet. A megérkezők az ujságírók asztalához és megkérdezték, hogy az az egyik ur, aki most bejött, Jadlowker-e? Egy pillantást vetünk abhoz az asztalhoz. Igen, persze — mondjuk — ő az, Jadlowker. A pincérek azonnal körülveszik a három urat, akik elérik német beszélgetésbe merülnek. Figyelünk eléjük. A beszélgetés nemskára angolra csap át, majd orosz szavakat is hallunk. Ez a hisz kompozitóra sziget, a klubban, mutatja, hogy hi van jelen.

Után az impresszáriótak, hogy ebédjelenek nyugodtan majd a fekete-kávé után tesszük tisztelint. Ezután egy nagy meglepetés köve kezik. E serok írójának ugyanis, aki ezt az interjút csinálta, héber neve van és amikor Jadlowker ezt meghallja, azonnal hangos héber szóval fordul hozzánk:

— Ato jódés et haibrít?
— Igen, — feleljük — egy kissé. Megvallja, hogy ő se beszél valami folyékonyan.
— Ez jiddis? — kérdezi az impresszárió.
— Dehogyan — szól Jadlowker — ez a tiszta bibliai nyelv!

Természetesen Palesztináról kezdünk beszélni és ekkor elmeséli Jadlowker, hogy két közeli rokona él kint, Aharoni, aki Rehobotban lakik.

— Az is színész?
— Nem, dehogyan, abból elég egy is a családban... A másik pedig Drujanoff. Ez lapkiadó. Minthogy ezt kérdezem tőle, nem szörzödné e le majd később a palesztinai Operához, a szavamba vág és bejelenti, hogy ő nem cionista.

— Nekem az a véleményem, hogy szeressük elsősorban azt a helyet, ahol élünk.

— Mi szeretnénk... kockáztatom meg.
— Hgyje meg, hogy az egész antiszemizmus személyi dolgokon mulik. A berlini császári Operánál például a hatszáz színész és egyéb alkalmazott között én voltam az egyetlen zsidó. És annyira szerettek, hogy a forradalomkor igazgatójuknak választottak meg. Ha mindenki érdemessé teszi magát arra, hogy —

— Ugyan, Jadlowker ur, hiszen éppen azért gyűlölnék bennünket, mert erre is, arra is érdemessé tesszük magunkat.

— Ha jól dolgoznának — folytatja Jadlowker — ha mindenki a teljesítménye maximumát adná —

— Ez az eset. És látja, mégis...

— Elmondhatok önnek egy epizódot, ami erre nagyon jellemző. Én tudniillik Rigában születtem. Később azután az ottani német Operánál volt egy ötéves szerződés. Még orosz időkben... A németeknek ez az Opera volt az utolsó mentvárak. Már mindent elvettek tőlük, iskolákat, kulturintézményeket, kórházakat. Ennek a német Operának a szerződés mintájában benne volt egy passzus, amely így hangzott: „Das Mitglied erklärt nicht der jüdischen Religion anzugehören“. Amikor már hároméven keresztül énekeltem ebben a színházban, az egyik este a „Krakkenbank“ nevű tiszta német klubban, ahová a német lakosság legelőkelőbbjei, köztük az opera igazgatója, egy Balder nevű ember, jártak fel, megkockáztattam a kérdést: „Schauen Sie, ich spiele hier schon seit drei Jahren. Haben Sie böse Eifahrungen gemacht mit mir?“ A társaság mosolygott, az igazgató pedig intett, hogy, ugyan, ne is beszéljek róla! Annyira szerettek... Nemsokára ezután Josef Schwartz, egy másik zsidó kamaranékes vendégzártepel nálunk. Az orosz diákság ekkor még erősebben sovánisza volt. Az „Anyegin Eugen“ t adták és Schwartz az utolsó áriáját oroszul akarta énekelni. A színházban mindenki lebeszélte erről. Az igazgató pedig egyenesen megtiltotta ezt. Hogyan! Ebben az épületben még nem hangzott el orosz szó... Azután elérkezett az előadás estéje — és Schwartz oroszul énekel. Óriási skandalum, botrány... Mégis este a Krakkenklubban a vállamra ütöt-

tek: „Nos Jadlowker ur, igazunk volt, amikor azt a passzust felvettük a szerződésünkbe?“ Megbűvöltem ültem ott. Majd csak annyit mondtam: „Igen, igazunk volt... Hát lássák!

— Ezek egyéni dolgok — mondom.
— No, no. Egyébként nem szívesen beszélek politikáról. Kompozitóra vagyok, amilyen a művészetem.

— Hány nyelven énekel Ön?
— Németül, franciául, olaszul és oroszul.
— Melyek a legkedvesebb szerepei?
— A „Zsidónő“, „Carmen“, „Aida“ és „Hugenották“.

— Itt Kolozsváron miért nem a „Zsidónő“ t éneklí?

— Janovits igazgató a „Román Opera“-ra való tekintettel, ahol most éppen ez a darab van műsorban, nem akarta ugyanazt kitzüni.

Az a tény, hogy Jadlowker csaknem mindenkor a régi nagy darabokban énekel, az újabb kompozitókra terelte a beszélgetést.

— Nincs utánpótlás — mondja Jadlowker. — Mozart és Beethovenek nem születnek minden században. A mai zeneszerzők közül Richard Strausst tartom a legklasszikusabbnak, d'Albert-t a legtermékenyebbnek. Korngold is nagyon tehetséges, de még nem kiforrott. A magyarok közül Bartókot nagyon nagy tehetségnek tartom, akivel legfeljebb csak Ravel és Sztravynszki mérkőzhet.

— Mit tart Grozavesuról?
— Sajnos, még nem ballottam énekelni. De olvasom, hogy Bécsben az „André Chénier“-ben éppen most nagy sikert vannak.

— Hol értik legjobban a zenét?
— Németországban. Ott minden városnak megvan a maga operája és orchestere, éppen úgy, mint a népfüldője.

— És hol értik a legkevésbé?
— Angliában. Ott csak a Handel-féle Oratóriumoknak van közönsége.

— Milyen nagy személyiségek előtt koncertezett?
— Az összes német nagyhercegek előtt. A deszau, az anhalti, a kóburggótai udvarnál. A felfedezem pedig maga Vilmos német császár volt. Akkor Karlsruheban énekeltem. A császár nagyéneke meghallgatott a Lakmé-tan és azonnal felhívta rám a császár figyelmét, aki azután a berlini operához kamaranékesnek szerződötetett.

— Mennyi jövedelme van évente?
— A háboru előtt átlag háromszázezer arany márkát kerestem. Azóta az összeg nagyon megcsappant. Kérem írja ki világosan és érthetően: megcsappant.

— Van vagyona?
— Nincsen. Két és félmillió békekoronáért magyar hadikölcsönt vettem.

— Sokat próbál?
— Mindenütt, ahol játszom, minden darabot próbálok. Carmen, amelyben kedden este fellépek, tegnap már próbáltam.

— Innen hová utazik?
— Nagyváradon koncertet adok, Aradon két operában, a Zsidónőben és a Toscában lépek fel, Temesváron szintén hangversenyezok.

— Felállunk és elbucszunk.
— Nagyon köszönöm — mondom. — Kérem, írja ezt alá.

Előzetesem jegyzetkényvetem és Jadlowker erős, férfias betűkkel ráírja: „Herm. Jadlowker.“

Párisi premierek

Az Uj Kelet állandó párisi munkatársától

(Páris, február 8.) A színházi szezon az idén még inkább januárban tombolta ki magát, mint rendes szokás szerint decemberben. Nincs Párisban színház, amely legalább egy új darabot ne mutatott volna be januárban, vagy legalább is valami érdekes reprizzel ne kedveskedett volna közönségének. Nincsen olyan színházlátogató, aki egy kissé ki ne dőlt volna a sok újdonságtól, amelyek szinte mind, adnak valami újat is. Az a színházi újdonság, amelyik tényleg hoz újat is, elég ritka szokott lenni, de a január hónap bemutatott párisi új darabok bővelkednek benne. Szinte azt lehetne mondani, hogy minden darabot az a beteges félelem jellemezte, amelyet szerzője arra a gondolatra érzett, hogy csak valamennyire is ismert ötletet mutathatna be.

A leginkább lehet ezt látni a szezon legelőkelőbb szerzőjénél, Francois de Curelnél, aki a Théâtre de Artsban az „Életerős nő és a haldokló férfi“ a középkort involváló címen mutatott be új darabot. Valószínű, hogy ezt a darabot Anatole France azzal jellemezte volna, hogy a szerzője... a francia Akadémia tagja. Ennek a bélyege mindenütt rajta van a szindarabon, amely, hiszen az Akadémia és de Curel személyes tradícióhoz, kizárólag főnemese, nemese és papok életével foglalkozik. A harmadik rend még mindig nem jut szóhoz, sőt még csak nem is létezik. Egy ideális férfi (aki csak gróf lehet) a négyévi lóvészároktól megörölvé, előbb duhaj életet él, azután szerelmében viszonzást nem találva, vidéki birtokára utazik, hogy ott anyja sirján föbelője magát.

Megjön a deus ex machina két kéregető apaca személyében, akik nála szállnak meg és akik közül az egyik még csak apacánövendék, (miután a háborut, mint kiváló ápolónő végigcsinálta ésszintén megörölvét, föbelővés helyett apacának megy.) Felébred benne az ápolónő, megakarja menteni a beteget és olyan alaposan megmenti, hogy minden szabály szerint egy pár lesznek. A darab akadémikusan van megírva: nyelvezete miatt idővel kötelező iskolai olvasmány lesz, de igen sok benne a süritett gondolat, nem élő. De Curel mintha bizonyítani akarná, hogy ha valaki az Akadémiába kerül, tovább nem fejlődhetik.

A bonyodalmak szövésének legpárisibb mestere, André Birabeau azzal tudja publikumának érdeklődését felcsigázni, hogy folyton váratlan fordulatokat ad elé, úgyhogy tényleg senki nem tudja előre, mi fog történni. „Tetszeni“ című Wachthausennel együtt irt legújabb darabjában is ezzel tudja a banális téma ellenére is háromfelvonáson keresztül a sikert biztosítani és csak a negyedik felvonás túlváratlan fordulatával lö tul a célon. Suzanne, fiatal özvegy, házasiéletében kellemetlen tapasztalatokat tett és nem akarja többet az igát magára venni, még hogyha második férje, Henri, egy komoly, gyöngéd férfi lenne is, aki őt nagyon őszintén szereti. Suzanne férfiruhában próbára akarja tenni Henrit és találkozik a frivól Jacques-val, akit ki nem állhat. Jacques, hogy Suzanne kegyeibe férközzék, Henri természetét fokozva veszi magára és célt is ér.

Ekkor diadalmasan bevallja, hogy mindez csak tettetés volt és célja elérésére szolgált. Suzanne nagy csalódásában kiadja az utat Jacquesnak, aki azonban őt most már komolyan szereti és kész őszintén olyannak lenni, amilyennek előbb mutatkozott. Csak két héttel később találkoznak megint, de Suzanne már beleszeretett egy kis ficsurba és minthogy az megriad az ilyen komoly nőtől, most Suzanne adja ki magát másnak, mint ami; könnyű, mulatnivágyó nőnek, hogy a fiatal férfit meghódítsa. A gondolat, hogy hol az egyik ember, hol a másik tettét céljai érdekében, ismert és nem rossz, de ez a tettetés nincs megokolva a második esetben. A negyedik felvonás sokat rontott a másik három sikerén és ezért az eléggé elkényeztetett Birabeaunak kisebb sikere volt, mint rendesen.

Annál bővebben aratta a babérokat egy fiatal szerző, Jaques Deval minden mozzanatában fiataliságot kisugárzó darabjával. Egy husz éves fiú beleszeret egy furdöhelyen egy elegáns

Nagy harisnyavásár

melyen leszállított árákkal

Kötött harisnya, minden színben.....	Lei 25
Flohr harisnya, minden színben.....	Lei 53
Muszlin harisnya, divatszínben.....	Lei 69
Cérna muszlin, minden színben.....	Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben,	Lei 125

BLATI -- Főter 13. szám

Divatkegyűben és kötöttáruban óriási választék.

nöbe, aki őt nem veszi komolyan. Fiatalos fellobbanásában a fiu egy kártyajátzsma alkalmával egy 10.000 frankos bankot tart, százhatvan frankkal a zsebében... és elveszti. A nő megsajnálja a fiut és kifizeti az összeget. Ellenszolgáltatás: a fiu titkára lesz a nőnek és mindig közbeveti magát, ha Simone gyenge lesz barátjával szemben, akit nagyon szeret, de akitől szeretne megszabadulni, mert az sok szenvedést okoz neki. A szerelmes titkár ezt a szerepet nagyon komolyan veszi, sőt Simonenak, akin régi szenvedélye erőt vett, már kellemetlen a história. A titkár ezernyi celszövévennyel eléri, hogy Simone a barátjának kiadja az utat és az ő karjaiba szédül. A darab, amelynek minden mozzanatából az üdeség, a fiatalság csak úgy dül, a párisi közönségnél a legnagyobb sikereket éri el.

Mindezek a darabok többé-kevésbé azonos fogadtatásra találtak a sajtóban, de Charles Méré „A nászúgy” című darabja valóságos vihart idézett elő. A kritika legnagyobb része agrémnek minősíti a darabot, a kisebbség pedig dicséri Méré-t, hogy e zuttal... nem akart irodalmat nyújtani. Méré talán a legnagyobb balsorsral küzd az összes párisi színpadi írók közül. Darabjai sohasem rosszak az átlagnál, és ez a darab határozottan megérdemli a dicséretet, ha nem irodalmi, de színi színi szempontból feltétlenül. A darab technikai felépítése Sardouhoz méltó. Röviden arról van szó, hogy Hébéne a nászújszakán bevallja a férjének, hogy volt egy szeretője a házasság előtt és hogy a házasságban a feledést akarta keresni. A férj szereti a feleségét, nem válik tőle el, hanem a feledést igyekszik neki megkönnyíteni.

Egy véletlen találkozás alkalmával megsejti, hogy ki volt a felesége barátja, aki maga is nős és aki jogait nem akarja feladni. A férj a szabad választást a feleségére bizza, aki becsületesen, saját maga ellenére férje mellett marad, jöllehet az első szerepét. Méré álnév alatt nagyobb sikert ért volna el, mint így, amikor nevét már előre nem szeretik.

Az operettszínházak közül őt jött bemutatónál. A legjelentősebb André Messager, az egyik legkomolyabb francia zeneszerző operettje („Szenvedélyesen”), amelyhez a szöveget Hennequin és Willemetz írták. Messagernek darabjai állandóan vannak műsoron az operában és leereszkedés tőle az operettszeneszerzés. De viszont Messager ezt megengedheti magának ugyanakkor, amikor másnak ez káros lenne a hírnevére. A darab témája: Franciaországba érkezik egy puritán amerikai milliomos élnivágyó feleségével. A darab végén felhívást szabadon repülői hagyja egy fiatal franciával, ő maga pedig volt felesége volt szobaleányával vigasztalódik. A darab annyira banális, a zene annyira finom, annyira gyönyörűséggel tölti el a hallgatót, hogy... mindenki csak ez utóbbit hallgatja.

A Megador-színház Lyon után egy évvel mutatta most be Kálmán Lure Bajedárját, amely itt, mint bécsi operett szerepel. (A frankhanizálás uáni atmoszféra magyar operettet nem fogadna kedvezően.) A sajtó egyhangulag jónak minősíti a darabot arra, hogy egy kellemes estét el lehessen tölteni.

Párisban, miat minden más nagy nyugati városban, a keleteurópai zsidók nagyszámú letelepedése jiddis színház megalakítását hozta magával.

Párisban ez még inkább áll, mint másutt: nem egy, hanem két, néha három jiddis színház is van. Bármilyen kedvesek is azonban nekünk ezek a színházak, nem szabad művészi értéket illetően illuziókat táplálni. Jiddis színházak, amolyan félig dráma-, félig vaudeville-jellegű darabokat adnak benne, egy Dybbuk-ot el sem mernek játszani. (Igaz, hogy közönségük sem igen lenne.)

Ezzel szemben most nagyon komoly kísérlet történt arra, hogy komolyabb zsidó művészetet is bemutatassanak a párisi közönségnek. Az avenue des Champs Elysée egyik előkelő színházában, a Femina-ban harminc napig adtak egy „Le Miroir Juif” (a zsidó tükör) című... nem lehet megmondani milyen műfaj, mert ilyen még nem lehetett látni sehol. Legjobb, ha azt mondjuk, hogy a zsidóság tükrét mutatták be. Ha a revűnek nem lenne túlságosan konvencionális értelme, annak lehetne nevezni. De ezekben a képekben semmi sincsen a music-hallok eszeveszett, tobzódó jeleneteiből. Nem aktualitásokat és nem kifigurázásokat: örök aktualitást adtak ott. Kezdték képekkel a bibliai históriából, folytatták a ghetto zsidóinak életével: díszletek, zene, tánc, szereplők, ének, mind-mind

kittűn volt a maga nemében. „A siralmak fala” című kép, amelynek a zenéje a torkunkba sírást adott, a jelenlevő nemzsidókkal (sokan voltak!) sokkal jobban megértetett nyilvánvalóan sok mindenfélét, mint a legvaskosabb Renan-kötetek. Látni lehetett „handlét”, „chédert”, mindenfélét. Nagyon kár, hogy az ősi föld és ősi nép együttes ujjászületését nem mutatták be. Vagy talán csak a multat akarták bemutatni?

A szereplők a newyorki, kievi színházakból és a jeruzsálemi operából kerültek ki.

Lezajlott a Zsidó Nemzeti Szövetség első körzeti konferenciája

Beszámoló a hatodik országrészi konferencia óla végzett munkáról

(Dej-Dés, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A marosvásárhelyi konferencián hozott szervezeti határozat értelmében a kolozsvári körzet február 7-én megtartotta Désen első körzeti konferenciáját. Az ünnepélyes ülést a vármegyei színházban a körzeti delegátusok és a helyi csoportok kiküldötteinek, Dés város és környéke cionista társadalmának jelenlétében, délelőtt fél 11 órakor Rosenzweig M. Jehuda, a dési helyi csoport társelnöke, hébernyelvű beszéddel nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket és a központ kiküldötteit és jó munkát kívánt a konferenciának.

A megnyitó ülés

Javaslatára a konferencia vezetését következőképen választották meg: elnök dr. Harsányi Jenő, társelnökök: Ausländer Lajos kolozsvári és dr. Eidinger Hermann belheli delegátusok, jegyzők: Ohlbaum Etus és Weisz Oszkár. Dr. Harsányi Jenő elfoglalja az elnöki széket és nagy előadásban ismertette a zsidó reneszánszmozgalom legújabb fázisait, a balpolitikai konstellációt és rámutatott a Szövetség feladataira.

Dr. Winkler Ferenc, a temesvári körzet kiküldöttje, egy talmudi monda szellemes felelevenítésével üdvözli a konferenciát.

Dr. Pollák Sándor, a Szövetség alelnöke a központ megbízásából üdvözölte a konferenciát. Mélyenjáró történelem-bölcseleti fejtegetésekkel mutatta ki a cionizmus örökzsidó lényegét és gyökerét a bibliában és a próféták tanaiban.

Königsberg Rella Aviva és Noé Andor barissziánus az ifjúság nevében köszöntötték a konferenciát, amelyet biztosítottak az ifjúság ragaszkodásáról és lankadatlan munkakészségéről.

Főtítkári jelentés

Ausländer Lajos a kolozsvári helyi csoport nevében üdvözli a konferenciát és kijelenti, hogy a kolozsvári helyi csoport, bár még csak néhány hónapos multra tekint vissza, máris a legnagyobb kolozsvári zsidó társadalmi szervezet, amely a Szövetséget munkájában hathatósan támogatni fogja.

Weinberger Nándor főtítkári terjedelmes jelentésben ismerteti a Szövetség működésének irányvonalaival a folyó konferenciális évben. A konferencia munkája, a pártok harcái és az ott hozott határozatok mind abból az alapeleméből indultak ki és azt a célt szolgálták, hogy a Szervezetnek ezévi legfontosabb feladata a már eddig elfoglalt pozíciók megerősítése és kiépítése legyen. A Szövetség teljes tudatában van ezen nagy feladatainak, amelyeknek megvalósítására törekszik. S ebben az a felismerés vezet, hogy a Keren Kajmet és Keren Hájje

Bluz selyemgyapjuval Lej 120
Gyapjumellény .. Lej 540
Selyemmellény .. Lej 459

Harisnyák és keztyűk minden színben, nagy választékban.

„HELIOS”

Főtér 7 szám.

A zsidók általában erősen foglalkoztatják a párisi színházközönséget. Bernstein „Judith”-ját (helyesebben Yahoudith) újra fogják adni, Salom Asch „Bosszuáll” Isten”-ét az Oeuvre modern színházban játszották sokáig a kritika rosszul fejcsóválása, de állandóan telt házak mellett és... rövidesen be fogják mutatni Zangwill „Snorrek királyát” mint operettet, a zsidó Octave Crémieux zenéjével, amelyet a nagyon előkelő montecarlói színházban mutattak be és játszanak még most is nagy sikerrel.

Fischer Ernő

szód eredményei elsorvadnak, a zsidó élet liketése megszűnik és a zsidó regenerálódás egész folyamata megáll, ha mindezeknek egybefoglalója, fejlesztője és központja: a Szövetség, létének alapfeltételeitől megfosztva megsemmisülne.

— Ennek a konferenciának — ugymond — az a feladata, hogy szervezetünknek szamosvölgyi ágát, amely értékes mult után fájdalmas jelentéktelenségre olvadt, újból élettel telítse meg. Szilágyosheh, Zilah, Kraszna, Zsibó, Tasnád, Bethlen, Szamosújvár, Nagylóna, Somkerék, Beszterce, Naszód, Retteg, Magyarláros, Aranyosgyéres, Marosiudás, Torda, valamennyien az első között voltak, akik a zsidó nemzeti gondolat erdélyi zászlóbontásakor a reájuk váró nagy feladatot megértették. Ez most, nagy eredmények után és nagy feladatok előtt, többé kevésbé valamennyien lemaradtak, messzi vannak mögöttünk: az egész Szamosvölgyben sehol egy kielégítően működő helyi csoport.

Komoly munkára van szükség

Azután a Szövetség politikai és jogvédelmi tevékenységéről beszélt Weinberger főtítkári és dicsérettel emlékezik meg az Uj Keletről, a szervezet hivatalos lapjáról, az „Uj Korról” és a „Noárról.” Ezután így folytatta:

— Ezen konferencia demonstratív része a referátumok előterjesztése után bef. jeztést nyer és azután a jelenlevő delegátusok a konkrét munka megbeszélésére fognak rátérni. Delegátusaink azzal a felemelő tudattal távoznak hogy innen am jiszrael chaj, él még a zsidó nép, amely békét és munkát kér: békét önmagával, békét a testvér népekkel, akikkel együtt a trón és az ország iránti hűségben törekszik, az általános konszolidációban résztvenni, zavartalan munkát, ennek nyomában járó megbecsülést, minden más polgárral egyenlő bánásmódot. Legyen ez a konferencia eleven cáfolata minden rosszindulatu rágalomnak.

Háromszázszázalékos emelkedés

Weisz Fülöp dr., a Palesztinahivatal főtítkára Palesztinahivatalnak a konferencia óta végzett munkáját ismertette. A konferencia óta a Palesztinahivatal útján kivándorolt munkás certifikáttal 70 férfi, 40 nő, azonkívül több kapitalista és turista. Ez a szám a tavalyihoz képest 300 százalékos emelkedést mutat. Ismertette a Palesztinába való kivándorlás lehetőségeit. Rávilágított arra, hogy tökések már 500 fonttól kezdve nagyon jó elhelyezkedést biztosíthatnak maguknak Palesztinában. Ugyancsak jó elhelyezkedésre számíthatnak az országépítéssel kapcsolatos iparok (kőművesek, lakatosok, écsok, asztalosok), akiknek 250 fontjuk van. De legfontosabb kivándorlási elem: a chalucok. Csak ők voltak képesek az Ének mocsarait lecsapolni a Palesztinának a leghitványabb mocsarait legtermékenyebb földde varázsolni. A Keren Kajmet és Keren Hájjeszód után a chalucmozgalom felkarolása a kötelessége minden zsidónak, aki lelken viseli népe és Palesztina sorsát.

A chalucmozgalomról sok téves felfogás van elterjedve. Vannak, akik azt hiszik, hogy a chalucok különleges privilégiumokat élveznek Palesztinában és a chalucodást az életbiztosítás bizonyos fajtajának tekintik. Mások pedig az ellenkező tüzásba mennek és azt hiszik, hogy chaluc az, aki éhez és koplal. Egyik vélet sem helyes. Az igazság ott van, hogy chaluc az, akit a lelkesedés és belső szükség arra készítet, hogy életét Palesztina felépítésének szolgálatába állítsa. Ez a lelkes odaadás képezi az áldozatot, amit ő hoz az országért és ebben van egyttal a jutalom is. Hogy az eddig kivándoroltak egy része elégedetlen és nem tud elég hamar el-

helyezkedni Palesztinában, annak oka abban van, hogy felkészületlenül mennek ki. Ha kiképzett chalucokat fogunk kiküldeni, ez nem történhet meg, mert a chalucok legbamarabb és legkönnyebben találják Palesztinában éppen felkészültségük révén, elhelyezkedést. Ezért a chalucmozgalmat nemcsak az ország érdekében kell előmozdítani, hanem mindenki, aki komolyan Palesztinába vágyik, önmagáért is cselekszik, ha a chalucmozgalom útján, tehát a leprövidebb uton készül Palesztinában.

A Keren Kajemet ügye

Ezután dr. Krémer Armin, a Keren Kajemet országos irodájának vezetője tartotta meg jelentését. Rávilágított arra, hogy a Keren Kajemet tevékenységét egyes helyeken még mindig nem eléggé intenzíven fejtik ki. Megvilágította a Keren Kajemet gondolatának népszerűségét a zsidóság körében, de nem mulasztotta el rámutatni arra is, hogy ezt a népszerűséget, különösen a szamosmenti városok és községek Keren Kajemet munkái nemcsak, hogy fokozottan nem használják ki, de még a meglévő lehetőségek kihasználását is elmulasztják. Pedig, amint a referatumból kitűnik, Erecz Jiszráél földjének megváltása égető problémája ma az egész világ zsidóságának és nem a zsidóság adakozó készségének hiányában rejlik az ok, hanem azokban, akik el vannak ugyan telve az eszme szentségétől, mégsem ismerik föl a helyzet parancsoló szükségességét. A jelentés célja, az egyes helységek tevékenységének megvilágításával az volt, hogy rámutatva a hiányos tevékenységre a szamosmenti városok és községekben, amelyek ehhez a körzethez tartoznak és hogy azokat élénkebb és nagyszabásúbb tevékenységre serkentse.

Több áldozatkészséget!

Szőnyi Géza dr. az erdélyi Keren Hajjeszód-iroda vezetője utal arra, hogy a bécsi cionista kongresszus kiadta a jelszót 1 000 000 font sterling összegyűjtésére. Az erdélyi konferencia lelkesedéssel magáévá tette ezt a felhívást és elhatározta, hogy ebben az évben a tavalyi összeg kétszeresét fogja összegyűjteni. Sajnos, a lelkes határozatot nem követte lelkes munka, bár az elmúlt hónapok bevételei lényegesen nagyobbak a múlt év megfelelő hónapjaihoz képest, a kitűzött cél elérése csak fokozottabb tevékenység mellett lesz lehetséges. Rámutat a palesztinai helyzetre és a Keren Hajjeszód elégtelen bevételeinek súlyos következményeire.

Vázolja a kelet-európai és különösen a lengyel-országi zsidóság helyzetét, amely zsidóság, dacára katasztrófális viszonyainak, még most is az áldozatkész legszébb jelét adta akkor, amikor cionista szervezetei nemcsak arra kötelezték tagjait, hogy vegyünk, hanem idjűk és munkájuk tizedét is odaáldozzák a Keren Hajjeszódnak. Sajnálatos állapotja meg, hogy éppen a szamosmenti körzet csoportjai tettek eddig igen keveset, egy kettő kivételével, a Keren Hajjeszód érdekében. Felhívja a delegátusok és vendégek figyelmét arra, hogy az országépítés munkája nem szünetelhet és nem várhat, amikor csak Erdélyből is nap-nap után egyre többen ostromolják a Palesztinahivatalt kivándorlási engedélyekért. Tegye meg minden zsidó kötelességét ma, amikor még lehet, mert ki tudja, mit hoz a holnap.

Hamburg József dr. a kulturmunkáról és hebraizálásról referál. Az első körzeti konferenciának szerinte az is feladata, hogy példát mutasson arra, milyen munkát kell elvégezzenek a körzeti konferenciák. A körzeti konferenciának az országos konferencián által megállapított nagy iránvonalakat konkretizálni kell a szervezési és detailmunkák minden részletére ki kell terjedjenek, részletes utasításokat adva az egyes csoportoknak a következő hónapok munkálatait illetően. A részletkérdésekkel a délutáni konferencia fog foglalkozni és itt vázolni akarja a kulturmunkának fontosságát. Az eddigi referátumok reféréje az volt, hogy pénz és pénz s valóban óriási anyagi teljesítményt kell végeznünk, nagyobb

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobbak

mint az államok pénzügyi apparátusai, mert mi egy államot kell alapjaiból felépítsünk. Munkánkat megnehezíti az, hogy hatalmieszközök felett nem rendelkezünk. Egyetlen eszközünk az eszme, melyet kulturmunkánk és a hebraizálás kiépítésével erősítünk. A Szamosvölgy zsidóságának kulturmunkában külön szerepet ad különleges helyzete, amennyiben átmenetet képez a keleti és nyugati zsidóság között. A nyugattól kell átvegyük a nyugati civilizáció és kultúra nagy értékeit, de mint keleti zsidók egyúttal a sajátos zsidó kultúrártéke-

ket is el kell mélyítsük és így szinterzist kell teremtenünk a nyugati zsidóság emberi és a keleti zsidóság fajlagosan zsidó kulturája között.

A délelőtti ülés utolsó felszólalója Lévy József dési delegátus volt, aki frenetikus tetszés mellett „A cionizmus ideológiája a Talmudban és a gyakorlatban” címmel igen szellemes és nagy tudásra valló előadást tartott.

A konferencia folytatását, az új körzeti vezetőség megválasztásáról és a határozatokról szóló tudósítást holnapi számunkban közöljük.

Olaszország riadót faj Ausztria csatlakozása ellen

Miért járt Berlinben Seipel volt kancellár. Az olasz sajtó tiltakozik Ramek kancellár tervezett németországi útja ellen

(Berlin, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német főváros politikai köreit erősen foglalkoztatja dr. Seipel volt osztrák kancellár látogatása Hindenburgnál. Seipelt dr. Frank osztrák követ kísérte el a birodalom elnökéhez, aki egy félórán át beszélgetett vele. Seipel hódolatát fejezte ki Hindenburg előtt, aki meleg szavakkal adott kifejezést az osztrák államférfiak iránti nagyrabecsülésének. Erdeklődött az ellene elkövetett merénylet részletei iránt és megkérdezte, vajjon sebe teljesen begyógyult-e. Azután az osztrák közügyek iránt érdeklődött. Hindenburg az audiencia végén annak a reményének adott kifejezést, hogy Ausztria lassanként ki fogja heverni gazdasági bajait. Dében dr. S resemann birodalmi külügyminiszter reggelit adott Seipel tiszteletére. A reggelin a német birodalom kimagasló politikusai is résztvettek, közöttük Müller Franken a szociáldemokrata párt képviselőjében. Délután az osztrák követségen fogadás volt, itt azonban csak a centrum párt és a katolikus szervezetek vezető egyéniségei, tulnyomó részben katolikus papok, jelentek meg Seipel tiszteletére.

Este a Volksdeutscher Klub nagytermében Seipel a német állam problémájáról tartott nagy érdeklődés mellett politikai beszédet. Kifejtette, hogy a háborúelőtti pacifizmus helyett a népek megértésére van szükség. Hangsúlyozta a német nemzet kulturális egységét és kifejtette, hogy ennek az egységnek nem lehet semmiféle éle más nemzetek ellen.

— A nyugtalanságra — mondotta — nem lehet semmi okuk a szomszédoknak, mert a nemzet egységének fogalmát meg kell különböztetni az államiság fogalmától. Nekünk osztrákoknak szemünkre vetik, hogy nincs saját osztrák nemzeti érzésünk és senki sem akarja megérteni, hogy nagyon jól össze tudjuk egyeztetni az állam iránt való lojalitásunk mellett egy másik nagy nemzethez való hozzátartozandóságunkat.

Seipel ezután kitért azokra a módokra, amelyek szükségesek, hogy a németiség megtalálja a maga fejlődési útját a jövőben. A német és osztrák államnak az a feladata, hogy érintkezést tartson fenn a nyugati népek államaival, a német állam feladata pedig Ausztriában az, hogy a német nemzetet a délkeleti népekkel megbarátkoztassa.

Seipel beszédének erős visszhangja támadt Olaszországban. Az olasz sajtó, élén a milánói „Secolo“-val, éles hangon tárgyalja dr. Seipel beszédét és azt a barátságos fogadtatást, amelylyel az egykori kancellárt részesítették német birodalmi körök. Figyelmezteti az olasz kormányt, hogy legyen résen, mert Ausztria csatlakozni akar Németországhoz és egy ilyen megnagyobbodott német birodalom szomszédossága nagy veszedelmet rejthet az olasz állam ellen. Dr. Ramek osztrák kancellár legközelebb szintén Németországba utazik és minden bizonnyal — írja az idézett újság — a csatlakozás eszméjét fogja propagálni.

Bethlen pozíciója újra megszilárdult

Bethlen hosszú cikkben védekezik a frankhamisítási ügyben

(Budapest, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, Károlyi Imre gróf, a legitimisták vezére támadást intézett Bethlen István gróf ellen, akinek azt ajánlotta, hogy adja át helyét egy hivatalnok-kormányának. Ez a cikk annál is iakább feltűnést keltett, mert a kormányzó fia, ifj. Horthy Miklós eljegyezte gróf Károlyi Imre leányát.

Bethlen István Károlyi cikkére ma három lapban: a „Pester Lloyd“-ban, a „Budapesti Hirlap“-ban és a „Pesti Hirlap“-ban válaszolt. A miniszterelnök cikkében adatokkal igyekszik bizonyítani, hogy a frankhamisítási ügyben teljes jóhiszeműséggel járt el.

A „Magyar Hirlap“ értesítése szerint Bethlen politikai hívei azon a véleményen vannak, hogy a miniszterelnök elleni sorozatos és tendenciózus támadások csak megerősítették a Bethlen iránti rokonszenvet. Ezt kölség is kifejezésre juttatták. A kereskedelmi és ipari, valamint mezőgazdasági szervezetek alkalmazottai demonstrálásként a Várba fognak felvonulni a miniszterelnök palota elé, ahol tekintélyes fővárosi polgárok tolmácsolni fogják a polgárság Bethlen iránti bizalmát. A mozgalom vezetői arra helyezik a legnagyobb súlyt, hogy ez a demonstráció osztály és felekezeti különbség nélkül nyilatkozzék meg.

Egy újságíró impressziói a Markó-utcából

Az „Az Újság“ egyik munkatársa most szabadult ki a Markó utcai fogházból, ahol tudvalevőleg Windischgrätz és Nádossy is várják vizsgálati fogságban a főtárgyalást. Az újságíró a következőkben mondja el élményeit a fogházból:

— Hat közönséges büntetéssel voltam egy nagyobb cellában és itt alkalmam volt társaim hangulatát megismerni. Három népszerű lakója van a fogháznak: a herceg, az egykori országos főkapitány és Léderer Gusztávné. Nem is beszélnek másról ezen a szomorú helyen, mint a három „illusztris“ fogolytársról. Egy hirdethet betörő pontos információkat szerzett arról, hogy miből áll a herceg menüje. Maga a reggeli teából, vajból, dzsemből, tojásból és mézből van összeállítva. Délben pompás francia módszerrel elkészített ételeket hoznak neki, hogy ezzel is könnyítsenek a fogházélet egyhangúságán. A főügyész — nyilván az igazságügyminiszter hozzájárulásával — megengedte neki, hogy cigarettázhasson. Nem tartozik házimunkát végezni, hanem egy fegyenc a maradék ételért és valami pénzért felsikálja a hercegi cella padlóját.

— Nádossy a fogvatartott bűnösök gunyjának élszövege. Nagyon boldogok, hogy a rend legfőbb öre egyfedél alatt tanyáznak velük. Tudják róla, hogy az internálótáborok rémségeit az ő hallgatóságos hozzájárulásával lehetett elkövetni. Ha Nádossyt sétára vezetik, a fogházlakók mind felkapaszkodnak a rostélyos ablakra, hogy gyönyörködjenek a látványban, amint Nádossy fejét mélyen leüllesztve, kezeivel nadrágzsebében sétál a börtön falai között. A betörők „Franktirör főnök“-nek nevezték el. Ha Nádossy ismét visszatért és mögötte becsukódott az ajtó, a foglyok háromszor egymásután ismétlik: „Béke veled, béke veled, béke veled...“

Léderer Gusztávné nagyon melegen érdeklődik a herceg iránt és hetek óta egyetlen igyekezte az, hogy valahogyan a közelébe jusson. Ez azonban a szigorú börtönrend mellett lehetetlen. Lédererné, aki a fogházi műhelyben varr, több ízben tudtára akarta adni a hercegnek, hogy szívesen varrná meg az ingeit.

* Olvassa el az Uj Kelet könyvosztálya mai hirdetését.

en foglalkoztatják a ernstein „Judit“-ját fogják adni, Salom Oeuvre modern szín-ik: rosszul fejező-ik mellett és... rövi-will „Snorrerek ki-Octave Crémieux előkelő montecarlói-zanak még most is Fischer Ernő

g első

unkáról a zsidó élet lük-regenerálódás egész teknek egybefog-ja: a Szövetség, gfosztva megsem-

k — ugymond — tünknek szamos-ult után fájdalom-ujból élettelt te- Kraszna, Zsibó, ár, Nagyilonda, Rettes, Magyar-das, Torda, vala-ak, akik a zsidó szlóbontásakor a megértették. Ez nagy feladatok-ieu lemaradtak, egész Szamos-működő helyi-

ára van szükség és jogvédelmi te-főtítkár és dícsé-etről, a szervezet és a „Noárról.“

ratív része a re-zést nyer és az-a konkrét munka delegátusaink azzal-ppen am Jiszráél-békét és munkát-estvér népekkel, iránti hűségben-iban résztvenni, ban járó megbé-elő bánásmódot. cáfolata minden

kos emelkedés iratál főtítkára-ota végzett mun- a Pale-zinaba- certifikáttal 70-ista és turista. 300 százalékos-lesztinába való- arra, hogy tö- on jó elhelyez- Palesztinában.

thatnak az or- művesek, la-ka-0 fonjuk van. : a chalucok. nosarait leca-abb mozarait- A Keren Kaje- chalucmozgalom-ónak, aki lel-

elfogás van el- gy a chalucok- Palesztinában- zonyos fajtájá-kező tu'zásba- z, aki éhezik- Az igazság ott- és belső szük- a felépítésének- lás képezi az- s ebben van- kivándorlotta- g hamar el-

Miénk az éjszaka

Henri Kristemaeckers színművének bemutatója a Magyar Színházban

Az embert bizonyos részvét fogja el ama nagy erőfeszítés láttán, amelyet a szerző hősei lelki üdvének megmentése érdekében kifejt. Ennyi erőfeszítéssel jó színművet is írhatott volna, annál is inkább, mert a „Miénk az éjszaka” nem szellemtelen darab, vannak igaz hangjai, sőt ragyogó dialógusai is. Igaz, hogy ezeket a kvalitásokat gyakran zavarja meg elcsépelet motívumok újraismétlése, hazug érzelmessége. Ami pedig legfőbb hibája a darabnak: lassan gördülő, vontatott, a színpadi technikának minden lendülete nélkül való. Utolsó felvonása bizarr beállítása révén bizonyos idegfeszültséget is létrehoz a nézőkben, amit a darab előbbi felvonásaiban erősen nélkülöztünk.

A történet maga banális. A magát egy automobilizem vezetőjévé felküzdő szegény doktorkisasszony az elegáns márkijöttén megszédül, végre is beérkezik a boldogság révébe, melyet azonban rövidesen megzavar a márkijöttének megjelenése, aki jó dollárjai fejében visszaköveteli magának egy könnyelmű csók révén Amerikában léprement férjét. A doktorkisasszony szívében drámai fájdalmak dühnek: elhatározza, hogy visszazárja a férjét, ő maga pedig öngyilkos lesz. Am a dráma-irodalmat bizonyos ipari felkészültséggel intéző szerzők mentora: a tévedés jelen esetben is segít a doktorkisasszonynak, — kiderül ugyanis, hogy a márkijött csak őt szereti, ami nem is csoda, mert az előírás szerint a kisasszony kívánatos fiatal hölgy, akinek még az a szerencséje is megvan, hogy „elnöke”, gazdája, ez a nagytüzemi habitué, részvénytársasági schöngéist is szerelmes belé. Ennek a dráma szempontjából még az a különös haszna is megvan, hogy a magukat megöngyilkoló szerelmesek pravazóját az elnök ur kicseréli és a halálos mérget tartalmazó fiolát közönséges morfiumpöldattal helyettesíti. Így aztán a halálos éjt egy vidám rivierai reggel váltja fel s a fiatal szerelmesek boldogan almodnak — madárcsicsergés és melankólikus megjegyzések közepette — arról, hogy meghaltak. Akinek pedig holt híre költik, az hosszú életű — mondja a közmondás. Ezt a hosszú életet kívánjuk a szereplőknek, míg magára a darabra nézve nem jósolunk semmi jót.

A szereplők közül Poór Lilit a legnagyobb elismerés illeti meg, rossz szerepből is sok igazán ható érzés csendült ki. Mellette Forgács excellált. Főlényesen férfias, nagyon is egyéni volt, rég nem láttuk ennyire elemében levőnek. Ott, ahol intelligenciával kell hatni, ez a verbéli művész mindig tüneményesen jó. A többi szereplők jelentéktelen szerepeikben is jól igyekeztek adni a nagyjában adtak is: így Baróti Erzsé, Cselle, Homokay, Marsi Gizli, Dési Jenő, Mihályffy. Ihsász azonban most is ope rettetett, bár nem hatástalanul. Kitűnő volt Laczkó Aranka. (s. l.)

ZSIDÓ KÖZÉLET

A dési Árvagondozó műsoros estélye

Nagyszerű estélyt rendezett vasárnap a dési Zsidó Árvagondozó. A prefektura nagyszerű zsufolóság töltötte meg az előkelő közönség, melynek soraiban ott láttuk a város és a tisztikar vezető egyéniségeit. A prólógot dr. Fischer József, az E. Z. N. Sz. elnöke mondotta, aki nagyhatású beszédében a zsidó árvagondozás nagy feladatairól beszélt. A nagy tetszéssel és frenetikus tapsal fogadott beszéd után Aczél Frigyes énekelt dalokat, melyeket Boskovits Sándor komponált sok tehetséggel és komoly reményekre jogosító művészettel. Aczél Frigyes mélyzengésű hangja a dalok ze-

nei szépségeinek érvényesüléséhez nagyban hozzájárult. Ugy a szerzőt, mint az interpretátort hosszan megtapsolták. Dragos Jolanda asszony, a Román Opera ballerínája rendkívül sok bájjal, a táncművészet leghatásosabb eszközeivel lejtett el három táncot. Határozottan komoly és szépségekkel teljes művészi teljesítmény volt tánca, mely üde egyéniségének, közvetlen bájának volt mintegy kifejezője. Giszkalay János hatásos szavazatát, mely az „Illés próféta látomása” címet viselte, a közönség nagy elragadtatással hallgatta végig. Havas Irén, a gyors ütemben fejlődő, fiatal operaénekesnő három dalt énekelt, melyeknek mind-egyikét hangjának nemes lágyságával, színes zengésével festette alá. A közönség forró ünneplésben részesítette a kiváló művésznőt. A műsor után tánc következett, mely a legjobb hangulatban egészen a hajnali órákig tartott. Az estélyi rendezése körül a legnagyobb érdem dr. Lázár Lajosné, a dési árvagondozó alelnökjöttéi.

A Hazzamir énekhar

ma esti próbáján néhány jóhangu férfi és női

Egyhangulag Máramarossziget főrabbiává választottak a tizennégyéves Zalmen Léb Teitelbaumot

(Sighet Máramarossziget, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosszigeti hitközség ünnepélyes keretek között hódolt legutóbbi közgyűlésen Teitelbaum Chaim Hersch főrabbi emlékének. A gyűlést a Chevre Kadisa nagytérben tartották. A téges terem azonban szűkreklé bonyult a nagy tömeg befogadására és az udvar is megtelt közönséggel. A hitközség összes frakcióinak vezetői jelentek meg: ott voltak a haladópartiak, a chaszidok és a cionisták reprezentánsai, élükön a Zsidó Nemzeti Szövetség máramarosszigeti csoportjának vezetőségével.

A gyűlést Jozovits Lipót elnök nyitotta meg. Szomorú kötelességet teljesít — ugymond — amikor beszámol a hitközséget ért gyászról a közgyűlésnek. Súlyos időben érte Máramarossziget hitközségét Teitelbaum Chaim Hersch tragikus halála. A nagy gyászban azonban jóleső érzés volt az a nagy részvét, amely megnyilvánult túl a városon és túl Máramarosmegyén. A caddik távozását a zsidóság ezrei siratták. Kéri a közgyűlést, hogy a megdöngölt emléket legméltóbban örökítse meg és pedig azzal, hogy elfogadja a képviselőtestületnek a temetés rapján hozott határozatát. Együttal felkéri Frankl Salamon hitközségi titkárt a határozati javaslatok előterjesztésére.

Frankl Salamon áhítatos csend közepette olvasta fel a hitközségi képviselőtestület 1926 január 22 én hozott 30/1926 számú határozatát. A határozat két részből áll. Az elsőben a képviselőtestület mélyszégyes gyászában ad kifejezést a főrabbi elhalálása fölött, a másodikban pedig rendelkezések történetek a megválasztott rabbiállás betöltésére vonatkozólag. A határozati javaslatnak ez a része így szól:

1. Mint az ortodox hitközség vezetői nem elégedhetünk meg a részvét átérzett szavaival, hanem tetteikkel és intézményes intézkedésekkel kell bizonyítaniuk, hogy legjobb igyekezetünkkel akarjuk pótolni hitközségünk súlyos veszteségét. Rabbi Chaim Hersch Teitelbaum teljes szegénységben hagyta vissza özvegyét és árváit, elvben tehát ki kell mondarmunk, hogy legközelebb fel fogjuk említeni az özvegy és árvák javára azt a szerény fizetést, ami a főrabbi járandósága volt.

2. Gondoskodnunk kell már most a megüresedett főrabbinátsági állás betöltéséről, mert bármilyen elhalasztása ennek az ügynek súlyosan érintené nemcsak a visezahagyott özvegy és árvák érdekeit, hanem főleg az árván maradt hitközséget is.

Javasoljuk, hogy a meghalt caddik fiát, az erényekben és tehetségben gazdag Zalmen Léb Teitelbaumot már most rabbiává választjuk azzal a határozott kikötéssel, hogy a család mindent

énekest felvesz tagjai sorába. Jelentkezhet ma este 9 órakor a Tarbut-licumban.

A kolozsvári sómérok táncdelutánja

Vasárnap délután tartotta meg a Tarbut-Centurió táncdelutánját a Központi-szálló emeleti helyiségében. A fényesen sikerült táncdelutánon a sómérok egy négytagú zsűri vezetésével táncversenyt rendeztek, amelynek eredményeképpen első lett a Szabó Ella—Weisz Zoltán-pár, második Grünberger Jolán—Goldstein Imre-pár, a harmadik helyet a Radó Erzsé—Stein László pár. A verseny után újult erővel indult meg a tánc és egész kilenc óráig tartott a legjobb hangulatban. Bálkirálynővé Grünberger Jolánkat választották meg.

A Palesztinahivatal közleményei

1. Legközelebbi transzportvonal indul szerdán, február 10-én délelőtt 11 órakor. Különvagonról a Palesztinahivatal gondoskodik.

2. A hajó a rendes időben: pénteken délután 5 órakor indul Konstancából.

elkövet arra nézve, hogy alapos kiképzést nyerjen a rabbinátsági hivatásra. Milyhely megfelelő rabbinátsági képesítés fölött fog rendelkezni (s három legkiválóbb országzerte és azon túl is ismert rabbi által kiállított oklevelet mutat fel, nyomban installálják).

Zwi Bezael Friedmann javaslatára elhatározták, hogy mindaddig, amíg hivatására szóló képesítését elnyerte, a hitközség képviselőtestülete is alapos felügyeletet gyakorol a fiatal rabbi neveltetése fölött.

A határozat felolvasása után a közgyűlés egyhangulag mondotta ki, hogy a képviselőtestület elhatározását helyesli és Teitelbaum Zalmen Léb, az elhúnyt főrabbi tizennégyéves fiát azzal a feltétellel választja meg, hogy a család köteles megfellel nevelésben részesíteni, tani tati, hogy nagykorúsága elérésekor nemcsak a teológiai tudományokból legyen megfelelő képesítése, hanem az államilag megkövetelt kvalifikáció fölött is rendelkezessék.

A határozati javaslat elfogadása után Jozovics Lipót hitközségi elnök felhívta a hitközségi tagjait, hogy ne idézzenek fel semmiféle pártviszályt, szűnjön meg az ellenségeskedés és omoljanak össze a válaszfalak, amelyek eddig egymástól a munkában távol tartották a pártokat.

— Nyujtsunk — ugymond — testvéri jobbot a cionistáknak és a chaszidok különböző frakcióinak, mert csak teljes egyetértéssel és békével leszünk képesek a gyászt enyhíteni és a hitközség nagy feladatait megoldani.

A közgyűlés az rabbi éljenzésével ért véget.

Cluj, Str. Universității 1.

(volt Egyetem-utca)

„OPTICA”
legmodernebb látszerület.

Hómérok, inhalátorok a legolcsóbb árban.

* Nagyváradon hirdetőseket, előfizetőseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (ernyőüzlet.) Lakása Vámbáz-u. 51.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, színtartóan, bármilyen színre.

„Kristály” kelmefestő vegytisztító és gőzmosógyár Cluj. Telefon 500

Kedd

Az Uj Kelet Szerkesztője Felelős az Uj Kelet me

* Az fel Teme tőnk, hó létesített detéseket, intéz Stra I. Mercy-ut

— Ar Los-Anghel szerint Los betegedett. ladást kapo

— Ra Párisból jele szovjetunió társaságban selni. Az új gáció vezető

— Mos Brassóbol jel soiu Traian s ez esküvője küvön Alexa vett, aki egy Militarban ur jelen volt Re lescu nagyvár

Soh né

* A Zsol legregibb és szító intézet lusbán ismét tették le mag nagy számmal juság, mégped részétől, hane és Jugoszlávi nyel tették le középiskolák kezdődött és lentkezéseket pest, VII., Do

— Borzali Newyorkból jele vihar dul néhány megakadt a köz tömegekben el munkanélkülit r hozására, mégem kat. A nagy hó fedele beomlott. lott be, melynél öten pedig súlyo sok több órányi kikötőkbe. Az » sett. A kapitány nem élt át. A h és a Luxus-kabin partok mellett lév és eddig huszont

— Eljegyz Markovits Már külön értesítés he

— Megoper tert. Párisból jele vetette magát alá ráció sikerült és

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági újság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a írási megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd
 5686. Söbát 25.
 1926. február 9.

*** Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalt állított fel Temesváron.** Értesítjük timisoarai előfizetőinket, hogy ottani székhellyel fiókkiadóhivatalt létesítettünk. Az Uj Kelet részére a jövőben hirdetések, előfizetéseket felvász, reklamációkat elintéző Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-utca 2.

— Amundsen súlyosan megbetegedett. Los-Anghelostól jelentik: Amundsen, aki ezidő szerint Los Angheloston tartózkodik, súlyosan megbetegedett. Az orvosok azt hiszik, hogy tüdőgyulladású. Állapotát súlyosnak tartják.

— Rakovszkit visszahívják Párisból. Párisból jelentik: Ugy hírlak, hogy Rakovszkit a szovjetunió visszahívja. Oroszországot a francia köztársaságban valószínűleg Szokolnikov fogja képviselni. Az új követ eddig az orosz pénzügyi delegáció vezetője volt.

— Mosoiu miniszter leánya férjhez ment. Brassóból jelentik: Tegnap folyt le Brassóban Mosoiu Traian miniszter leányának Mariana Mosoiu-nak az esküvője Nicolae Popescu kapitánnyal. Az esküvőn Alexandru Constantinescu miniszter is részt vett, aki egyébként násznagy is volt. A Cercul Militarban ünnepélyes recepció volt. Az esküvőn jelen volt Regman nagyváradi prefektus és Negulescu nagyváradi helyőrségparancsnok is.

Soha nem látott néger szenzáció

*** A Zsoldos tanintézetnek, Magyarország legrégebbi és legismertebb középiskolai előkészítő intézetének fővendékei a decemberi ciklusban ismét a szokásos kiváló eredménnyel tették le magánvizsgálataikat. Az intézetben nagy számmal jelentkezett a tanulni vágyó ifjuság, mégpedig nemcsak Magyarországon minden részéről, hanem Romániából, Csehszlovákiából és Jugoszláviából is. Mindazok teljes eredménnyel tették le vizsgálataikat nyilvános állami középiskolákban. Az új tanfolyam február 1-én kezdődött és a júniusi vizsgálatokra még jelentkezéseket elfogad az igazgatósága, Budapest, VII., Dohány-utca 84.**

— Borzalmas viharok Északamerikában. Newyorkból jelentik: Északamerikában borzalmas vihar dúl néhány nap óta. Az ország több helyén megakadt a közlekedés és számos vasut a nagy hótömegekben elakadt. Newyorkban huszonegyezer munkanélkülit rendeltek ki a villamos pályák rendbekerítésére, mégsem lehetett szabaddá tenni az utakat. A nagy hótömegek súlya alatt az egyik gyár fedele beomlott. Ennek következtében robbanás állt be, melynél tíz munkás életét vesztette, huszonegyen pedig súlyosan megsebesültek. A nagy gőzcsők több órányi késéssel futottak be a newyorki kikötőkbe. Az „Olimpic“ hajó huszonegy órát későn nem élt át. A kapitány elmondotta, hogy ilyen vihart még nem élt át. A hajót hatalmas viharok borították el és a luxus-kabinok legtöbbjét is elöntötte a víz. A partok mellett lévő halászhajók közül több elsüllyedt és eddig huszonegy ember vesztette életét.

— Eljegyzés. Stiglitz Mirus Lékence és Markovits Márton Domokos jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Megoperálták Loucheur volt minisztert. Párisból jelentik: Loucheur orvosi műtétnek vetette magát alá vakbélgyulladás miatt. Az operáció sikerült és Loucheur jól érzi magát.

Temesvár készül a kisantant-konferenciára

A magyar frankhamisítás mellett az orosz kérdés és a Népszövetség ügye szerepel az értekezlet napirendjén. Külön sajtószolgálatot szerveznek a tanácskozások idejére

(Timisoara-Temesvár, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától). Szerdán reggel, mint ismertes, lesz a kisantant külügyminisztereinek itteni találkozója, melyet a tulajdonképeni konferencia előtt tartanak meg. A konferencia eredeti ideje egybeesik a községi választásokkal és így azt Románia kívánságára el kellett halasztani, viszont a kisantant államsi között vannak olyan megbeszélési valók, amelyek nem tűrnek halasztást. Ezért hívták össze a temesvári értekezletet, amelyre már negyarányu előkészületek indultak meg. Constantinescu, a külügyminisztérium irodafőnöke már tegnap óta itt van, hogy a külügyminiszterek értekezletét előkészítse.

Eddigi kiszivárgott hírek szerint a magyarországi frankhamisítás nem fogja teljesen lefoglalni a külügyminiszterek figyelmét. Az értekezlet napirendjén szerepel még az orosz kérdés és a Népszövetség ügye is. Ugyancsak a temesvári találkozón fogják megbeszélni az anyagát a tulajdonképeni kisantant-konferenciának, amely

*** Doktorrávatás.** A párisi egyetemen folyó hó 2 án Schlesinger Náhán urat Szebenből jogi doktorrá avatták.

— Molnár Jakab előadása a zsidóság kulturális és gazdasági helyzetéről. A Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsoportjának rendezésében szombat este zajlott le az ötödik kulturrest, amelynek keretében Molnár Jakab tartotta meg előadását a zsidóság kulturális és gazdasági helyzetéről. A nagysikerű és magas szempontokat felölelő előadás részletes ismeretelésre holt napi számunkban visszatérünk.

— Háromévi börtönrre ítélték a „Népszava“ szerkesztőjét. Budapestről jelentik: A „Népszava“ szerkesztőjét, Székely Györgyöt, a napokban, többrendbeli sajtóvétség miatt, bíróság elé állították. Az ügyvétség vádat emelt ellene több cikkben foglalt olyan állítás miatt, amely sérti a magyar bíróságok presztizsét. Székely ugyanis cikksorozatában különböző ítéletek alapján igyekezett kimutatni, hogy Magyarországon a jogszolgáltatás nem alapul az egyenlőség elvén és naivság azt hinni, mintha a magyar bíróság független lenne. A bíróság teljesen alá van vetve a kormánynak és ítélezéseiben a kormány parancsa döntő. A bíróság az újságírók háromre börtönrre ítélte. Az ítélet országsszerte nagy feltűnést keltett.

Rastus és Banks

— Ezüstlakodalom. Máramaroszigetről jelentik: Farkas Saul, a zsidó közelet és Máramaros közéletének kimagasló alakja január 31 én ünnepelte nejevel, született Landau Dorottyával huszonegy éves évfordulóját. A szép családi ünnepélyen résztvett az ünnepeltek rokonain és jóbarátain kívül a hitközség vezetősége is, mely meleg szavakban tohacsolta a jubiláló házaspárnak a maga és a hitközség jókívánságait.

— Hírek a kolozsvári rendőrségről. Régóta körözött zsebtolvajt fogott el a kolozsvári rendőrség. A pályaudvaron az egyik érkező vonat ajtójában álló Lempert Salamon nagyon ismerősen tűnt fel A. Faragau rendőrkomiszárnak. Kérdőre vonta Lempertet, minek a következménye az lett, hogy letartóztatta. Faragaut megakartta vesztegetni, azonban rajta vesztett, mert a rendőrkomiszár a nótórius zsebmetszőt bekisértette a központi rendőrségre. Kihallgatása alkalmával mindent tagadott és különféle mesékkal akarta felvezetni a rendőrséget. Átadták az ügyészségnek. — Nagy-szerű fogásra tett szert a kolozsvári rendőrség Kőpataki Rudolf 32 éves betörő személyében, ki gyakran használta Süss Rezső Steinbach Edvárd nevet. Eddig tizenegy lopást, illetőleg betöréssel lopást vallott be. Többek között beismerte, hogy a Magyar Színház ruhatárában elkövetett egy pártolvajlást. Legutóbb egy Fellegvári-uti cipészmeternek adott el 5 drb belésbört és egy pár csizmára való bört 220 lejért. Megnevezte két bűntársát és a rendőrség valószínűnek tartja, hogy egy jól megszervezett bandának fog a nyomára jönni. Kőpataki kihallgatását folytatják.

vagy Raguzában, vagy Jugoszlávia valamelyik más városában lesz. A megbeszélés a temesvári prefekturán lesz, ahol külön termet rendeznek be a belföldi és külföldi újságírók részére. Eddig ugyanis mintegy harminc-negyven romániai és idegen állambeli lap jelentette be, hogy elküldi tudósítóját a kisantant külügyminisztereinek értekezletére. A hírlaptudósítók munkájának megkönnyítésére külön telefon- és távirószolgálatot létesítenek. Minden újságíró külön telefonfülkét és külön távirózépet kap, hogy az értekezletet eseményeit zavartalanul közhelje lapjával.

A külügyminiszterek kedden este érkeznek Temesvárra. Benes csehszlovák miniszter Halmi, Ninsics jugoszláv külügyminiszter pedig Zombolya felől. Duca külügyminisztert az Orient-expresszel várják. A tanácskozások szerdán délután öt óráig fognak tartani, amikor a külügyminiszterek cercelet tartanak és ugyanakkor fognak nyilatkozni az újságírók előtt a megbeszélés eredményeiről.

— Tanulmányozzák az etektrifikációs tervét. Bukarestből jelentik: Ismeretes, hogy az ország elektrifikálási tervének a tanulmányozására speciális bizottságot delegált a kormány. A bizottság tegnap L. Mrazec professzor elnöke mellett ülést tartott, amelyen az elektrifikálási terv alábbi három pontját vette tárgyalás alá: 1. A fontosabb fogyasztási zónák meghatározása. 2. Termelési központok létesítése és azoknak megfelelő módon való összekötése és 3. Az energia szétosztó vonalak és hálózatok feszültsége. A bizottság ezután még tárgyalás alá vette a vasutak villamosításának kérdését is, határozatot azonban még nem hozott.

— Aki mindenáron férjhez akar menni utazzék Alaskába. Egyik lap most statisztikai adatot közöl arról, hogy mely országban van a legtöbb és mely országokban a legkevesebb nő. A kimutatás szerint a legtöbb nő Uganda néger államban van. Ott 1000 férfire 1467 nő esik. Legkevesebb a nő Alaskában, ahol 1000 férfire csak 389 nő esik. Az egyes világészakokban a következő a férfi és nők száma között a viszony: Európában 1000 férfire 1027 nő esik, Afrikában 1000 férfire 1045 nő, Amerikában 1000 férfire 964 nő, Ázsiában 1000 férfire 961 és Ausztráliában 1000 férfire 937 nő esik. A lányok eszerint Európában nagyon nehezen tudnak férjhez menni. Sokan vannak Alaskában, akik mindenáron férjhez akar menni, utazzék oda. Igaz, hogy Alaskában hideg van, de a családi élet melege ezért bőven kárpótol.

CENTRAL BARI

*** Uj zálogház Kolozsváron.** A Viad és társai Mercur bank és zálogházintézet címen új bariküzetet és zálogházat nyitott. A zálogház már meg is kezdte működését és a legmértányosabb feltételek mellett nyújt kezizálogokra kölcsönt. Az új zálogház minden tekintetben mentesíteni kívánja a kölcsönre szoruló részére rövidlejáratu egyhónapos kölcsönöket is nyújt. Az új zálogház a Str. Jorga (volt Jókai-utca) 3. szám alatt nyitotta meg helyiségét, bejárat a kapu alatt.

— Egy szerencsétlen asszony kérése. A sok sorsüldözött között különös figyelmet érdemel Jónás Berta, egy szerencsétlen hadiférgy, aki most került ki a kórházból és ki van téve annak, hogy 1360 lej házbörtartozása miatt szegényes lakásából is kiteszik. Valamikor jobb napokat látott és becsületes munkával tartotta el magát. A jószívűekhez apállal, amikor arra kéri őket, hogy segítsék ki őt súlyos helyzetéből. Címe: Jónás Berta, Cluj, Cal. Reg. Maria 9., 2. ajtó.

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részlete is. **Stornberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

KÖZGAZDASÁG

Február végéig kell benyújtani a részvénytársaságok adóvallomását

Uj rendszer a részvénytársaságok és nyilvános elszámolásra kötelezett vállalatok adótárgyalásánál

(Bucuresti-Bukarest, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium ma rendeletet küldött az összes pénzügyi adminisztrációkhoz, melyben módosítja a nyilvános elszámolásra kötelezett vállalatok és részvénytársaságok adóvallomásának beadási határidejét. Az eddigi rendszer szerint ugyanis az adóbevallásokat a mérlegnek a közgyűlés által történt jóváhagyása után, legkésőbb azonban április 30-ig kellett benyújtani. A rendelet ezt a határidőt megváltoztatja és úgy intézkedik, hogy az illető vállalatok és részvénytársaságok február végéig tartoznak adóvallomásukat beadni, mert ellenkező esetben, az adók megállapításánál vallomásuk csupán informatív jelleggel fog birni.

A rendelet a határidő megrövidítését azzal indokolja, hogy az adóvallomások késői beadása gátolja az adókövető bizottságok munkáját és ezáltal az állam csak későn jut bevételeihez.

Az új intézkedés szerint azokat az adóvallomásokat, amelyeket február végéig nem adták be, nem fogják a rendes formában iktatni, hanem külön kezelik, mint informatív adatokat.

Ezeket a vállalatokat és részvénytársaságokat nem fogják adótárgyalásukra megidézni, éppen úgy, mint azokat sem, amelyek egyáltalában nem adtak be vallomást és adójukat a pénzügyi közegek előzetes nyomozása alapján fogják megállapítani. Ez alól kivételt képeznek azok a vállalatok, melyeknek adóját a nyomozás adatai alapján fel fogják emelni. Ezeket az adókövető bizottságok megidézni fogják, ha vallomásukat nem adták be rendes időben, vagyis febr. 28-ika előtt.

Az adókövető bizottságok utasítva lesznek, hogy először azoknak a vállalatoknak és részvénytársaságoknak adóügyét tárgyalják, melyek vallomásaikat a meghatározott időn belül nyújtották be, másodsorban azokat, melyek február 28-ika után és végül azokat, amelyek egyáltalában nem adták be vallomásukat.

A rendelet végül megállapítja, hogy a szabadfoglalkozású egyének és kisiparosok globális adóösszege a múlt évben nem állott arányban a többi adóösszegekkel és ezért a legszigorubb ellenőrzést rendeli el.

Közgyűlési naptár

Február 13. Marosvásárhelyi Takarékpénztár Rt. Marosvásárhely, délután 4 órakor az intézet székében.

Közgazdasági Bank Rt. Valea Lungă, délután fél 5 órakor saját helyiségében.

Balázsfalvi Takarékpénztár Rt., délelőtt fél 12 órakor a bank saját helyiségében.

Február 14. Gyergyóalfalvi Takarékpénztár Rt. Gyergyóalfalu, délután 2 órakor a bank üzlethelyiségében.

Február 17. „Silvania” Takaré- és Hitelintézet Rt. Szilágyosmlyó, délelőtt 9 órakor a bank helyiségében.

Február 20. Blavásári Gazdasági Bank Rt. délután 2 órakor saját helyiségében.

Gazdasági Bank Rt. Parajd, délelőtt fél 12 órakor a bank tanácstermében.

Február 21. Sváb Kereskedelmi és Iparbank Rt. Temesvár, délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében.

Szilágyoseh és Vidéke Takarékpénztár Rt. Szilágyoseh, délelőtt 10 órakor saját helyiségében.

Tasnádi Takarékpénztár Egyesület Tasnád, délelőtt 10 órakor saját helyiségében.

Soc. Anglo-Román Brassó, délután 5 órakor a részvénytársaság székében.

Népbank Rt. Zombolya, délelőtt fél 12 órakor a bank saját helyiségében.

Kőhalmi Takaré- és Hitelbank Rt. Kőhalom, délután 2 órakor az evangélikus kápolna helyiségében.

† Kolozsvári céghivatali hírek. A kolozsvári céghivatalnál az elmúlt hét folyamán az alábbi változásokat jegyezték be: Barla Ede, rövid-, kézmű-, textil- és nürnbergi áruk kereskedésének cégét a törvényszék bejegyezte. — Mayer Fuhrmann uridivatszobát a törvényszék bejegyezte. — „Concordia” cérna- és gyapjúáru-import cégét a törvényszék bejegyezte. Cégtulajdonos: Landesmanné Friedmann Margit. — Pálmai és Fóris utóda betéti társaság cégét a törvényszék bejegyezte. Beltag: Abraham Dezső, kültagok Kupferstein Lőrinc és Kupferstein Jakab. A cég fűszer- és gyarmatárkereskedéssel foglalkozik. — Nussbaum Testvérek import-export kereskedelmi vállalat közkereseti társaság, Marosvásárhely, kolozsvári fiókját a törvényszék bejegyezte. Cégtagok: Nussbaum Adolf, Nussbaum József, Nussbaum Mór és Nussbaum Lajos. Céggjegyzők: Nussbaum Manó és Nussbaum Viktor. — Sándor Ede & Comp közkereseti társaság cégét a törvényszék bejegyezte. Cégtagok: Sándor Ede és Sándor Izidor. A cég rövid- és kötött-szövöttárkereskedéssel foglalkozik. — Grün Melchior és Képes, zámszentkirályi közkereseti társaság cégét

a törvényszék bejegyezte. Cégtagok: Grün Melchior és Képes Simuel. A cég szeszgyártással, finomítással, marhahizlallással és eladással foglalkozik. — „La Barza” egyéni cég „La Barza” Gutfried Adolf és Rozmann Jenő céggel közkereseti társasággá alakult át. Cégtagok: Gutfried Adolf és Rozmann Jenő. A cég férfi- és női divatárkereskedéssel foglalkozik.

† A gyáripar és az új szállítási tarifa. Közöltük, hogy az UGIR szervezete akciót indított az irányban, hogy a CFR-nél előkészítés alatt álló új tarifanomenklaturánál az ipari érdekeket vegyék figyelembe. A nagyiparosok és munkaadók kolozsvári szövetségénél ma a vegyeszeti és bűripari érdekeltségű, holnap pedig a faipar, asztalos- és bútóipar, valamint a vas- és fémipar tartanak értekezletet, amelyen megállapítják azokat a kívánalmakat, amelyeket az egyes szakmák az új tarifával érvényre akarnak juttatni.

TÖZSDE

Február 8-án

A lej: Zürichben 226.50, Párisban —, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. Szilárd iráyzat mellett ma élénk volt a devizapiac forgalma. Az árfolyamok a következők:

Bécs 32.50—32.60, Prága 6.85—6.88, Budapest 305—308, Páris 8.75—8.80, Zürich 44.50—44.60, Newyork 229.00—230.00, London 1124—1126, Milánó 9.35—9.38.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.55, Amsterdam 208.12, Newyork 518.75, London 2523.50, Páris 1940.00, Milánó 2090.00, Prága 1535.50, Budapest 72.70, Belgrád 915.00, Bukarest 226.50, Varsó 70.50, Bécs 73.05.

Bukarest. Devizák: Páris 8.67, Berlin —, London 1122, Newyork 229.00, Milánó 9.27, Zürich 44.35, Bécs 32.50, Prága 6.80, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 850, német márka 54.00, leva 1.58, török lira 115, font sterling 1.10, francia frank 8.70, svájci frank 44.00, olasz lira 9.30, drachma 2.85, dinár 8.95, dollár 229.00, lengyel forint 30.00, osztrák schilling 32.00, magyar korona 32.00, cseh korona 6.70, belga frank 10.20, holland forint —

**Zsák
Ponyva**

Mindenemü célokra
legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsé
Timisoara

Piata Traian No 10

**Simitott nyomó
12-ős papír**

kapható a Kadima-nyomda rt.-nál
Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

**Mozgók műsora
Február 9-én**

SELECT-mozgó

A tiz

parancsolat

Nagy kinematográfiai remekmű, 14 felvonásban. Filmre rendezte **Cecil B. de Mille**.

A film két részét, a modernt és a bibliait egyszerre vetítjük. A legnagyobbított zenekarhoz a kísérő műsort Rezik Károly igazgató állította össze.

Előadások kezdete 3 6 9.

Kedvezmények és mérsékelt áru jegyek érvénytelenek. Az összes jegyek számozottak s így a pénztárnál előre megválthatók.

URANIA-mozgó

A végzetes

gyémánt.

Kalandor film. Főszerepben Carlo Aldini, az erő királya.

APOLLO-mozgó

Potasch és Perlmutter

Rendkívül mulattató vigjáték. 6 felvonásban

Jadlowke megérkezett prótáin. Cs tudásával el fojtva hallg liansabb sze C. rmen Don p t csütörtök vendégeként és Pfeiffer A gesen vásár lani akarja e Modern l jáéka már s bemutatót, m minden bizony lányok férjfo kedves és hu nagyobb ant

Ma

Kedd: Carm

lami op

Rózsa

Premie

kezdése

zárják.)

Szonda: Misi

let 71.

Csütörtök: F

Ilonka

emelt h

239. E

zető ajt

Péntek: Mod

előzetr.

Szombat d. u

adás, ol

Bertalan

Szombat este

szereposz

Napibér

V. sárnap délu

Rendes

Lászlóva

Vasárnap délu

ság, 2-od

zatszám

Vasárnap este

(Opere t,

Napibérle

„

Zs

A kor nev

tartásával eg

Henrik főraf

dox tekintél

Az egyesüle

ifjuságot —

továbbképzés

velés mellett

Szabó- és

üzemben va

Lépjetele

egyesületbe!

fehérneműt,

hálával fogad

Iclodul-Marc

Jud. Solnoc-Dob

Haszn

PL

legjobb

tiszta, eg

Főtisztelendő

törábbi felg

eridoz

Képviselet:

Str. Juli

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Jadlowker két operastje. A világhírű tenorista megérkezett és már résztvett a Faust és Carmen próbáin. Csodálatos hangjával és tüneményes ének-tudásával elragadta pártnerét, akik lélekzavarszafajtva hallgatják a nagy éreket, aki két legbrilliansabb szerepét éneki a magyar színházban: a Carmen Don Jossját kedden és a Faust címszerepét csütörtökön. Ezen a két estén fellépnek még vendégként Lévy Ilonka, Rózsa Ili, Sugár Frigyes és Pfeiffer Alfréd. Az elővételi pénztárást tömegesen vásárolják a jegyeket, mert mindeki halálán akarja a világ legnagyobb tenoristáját.

Modern lányok. (Miss Lillian) Davis kedves vizsgáló már szinte teljesen készen várja a pénteki bemutatót, mely az idei vizjátékemutatók közül minden bizonnyal a legelőkeltebb lesz. A Modern lányok férjfogása ebben a vizjátékban a különösen kedves és humoros téma, melyet a szereplők a legnagyobb ambícióval fognak az előadásban bemutatni.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Carmen (Jadlowker Hermann, a berlini árami opera világhírű tenoristája, mint vendég. Rózsa Ili fellépésével. Felemelt helyárral. Premierbérlet 36. Sorozat 237. Előadás megkezdéskor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szerda: Miánk az éjszaka. (Negyedszer. Napi bérlet 71., A. Sorozat 238)

Csütörtök: Faust (Jadlowker vendégjátéka. Lévy Ilonka Rózsa Ili, Sugár fellépésével. Felemelt helyárral. Napi bérlet 72 B Sorozat 239. Előadás megkezdéskor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Modern lányok (Miss Lillian. Ujdonság, először. Premierbérlet 37. Sorozat 240)

Szombat d. u 4 kor: Elseler Fanni (Ifjúsági előadás, olcsó helyárral. Előadó tanár Tárcsa Bertalan. Sorozat 241)

Szombat este: Három a hiszlány (Operett-repríz, új szereposztással. Neményivel, László Andorral. Napibérlet 73 A. Sorozat 242)

Vasárnap délután fél 3 órakor: Annabál (Operett. Rendes helyárral. Lengyel Irén, Ihász és Lászlóval. Sorozat 243)

Vasárnap délután 6-kor: Modern lányok (Ujdonság, 2-odszer. Leszállított helyárral. Sorozatszám 244)

Vasárnap este háromnegyed 9 órakor: Fraszita (Operett, Karácsonyi Ili, Ihász és Lászlóval. Napibérlet 74 sz. B. Sorozat 245)

”תורה עם דרך ארץ”

Zsidó Testvérek!

A kor nevelési követelményei szemelött tartásával egyesületet létesítettünk Braun Henrik főrabbi ur és a legnagyobb ortodox tekintélyek erkölcsi támogatásával. Az egyesület célja a chéderből kikerült ifjúságot — főleg árvákat — a talmudi továbbképzés és a hagyományos zsidó nevelés mellett ipari pályára előkészíteni. Szabó- és műasztalos-műhelyeink már üzemben vannak.

Lépjetek be a ”תורה עם דרך ארץ” egyesületbe! Természetbeni adományokat, fehérneműt, ruhát, ágyneműt, szívesen és hálával fogadunk.

Iclodul-Mare Leopold Rosmann
Jul. Solnoz-Doboca egyleti elnök

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzslirt, mert ez tisztia, egészséges és kiadós!

Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: HARTIG & HIENZ C. S. R.
Str. Julia Mauiu 8. Telefon 1-18.

SPORT

Megkezdődött a tavaszi futbalszezon

TAC—Kinizsi 4:4 (3:1). WAC—Magyar kombinált 3:3. Kolozsváron tréningmérkőzéssel indult meg a szezon

(Cluj-Kolozsvár, február 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hirtelen beköszöntött enyhe, kellemes időt hozó tavasz első hírnökei: a futballmérkőzések már országsszerte megkezdődtek és a temesvári bajnoki mérkőzésekkel a hivatalos bajnoki szezon is kezdetét vette. A mérkőzésekkel együtt a meglátások is kezdetüket vették: Temesváron az országos bajnok Kinizsi csak nehezen tudott eldöntetlen eredményt kiesikarni az új erővel felkészített TAC-tól. Gyengén szerepelt a Wiener AC ellen frontbaállított magyar kombinált is, amelynek ez volt ugyszólván az erőpróbája a jövő héten eldöntésre kerülő Belgium—Magyarország mérkőzés előtt.

Kolozsváron csaknem az összes egyesületek játékosainak közreműködésével tréningmérkőzést játszottak, amely szép látogatottságnak örvéndett. A hosszas pihenő természetesen, különösen a tempóbiráson, nagyon meglátszott, egyes játékosok azonban, így Pollák különösen felütnőn jó formát áruáltak el.

Temesvár. TAC—Kinizsi 4:4 (3:1). A Kinizsi két tizeneggyessel tudott csak kiegyenlíteni. Baatul—BMTE 3:2 (2:1). Sparta—Politechnicum 2:1 (1:1).

Budapest, WAC—Magyar kombinált 3:3 (0:2). A Gallovich—Takács, Hungler, Fuhrmann, Sándor, Rebró, Rémay III, Molnár, Patisky, Spitz, Potya összeállítású magyar csapat Spitz és Takács (2) góljaival már 3:0-ra vezet, midőn a bécsiak belefekszenek és Schlosser, Hífl (2) góljaival kiegyenlít. A belgák ellen a következő magyar csapat játszik Brüsszelben: Fischer, Gross II., Dudás, Fuhrmann, Buza, Rebró, Rémay III., Molnár, Rémay II., Pipa, Szidon.

Erdély és Bánát részére rentabilis képviseletet
elfogadunk. Komoly ajánlatokat „Garanciát és adunk” alatt a kladóba.

KRIEGNER-féle

Reparator

köszvény, csusz, hűlés ellen. Minden gyógyszer-tárban kapható. Ára 60 lei.

Hirdessen az Uj Keletben

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjegyű olasz cérna
romániai kizárólagos egyedárúsítása

Sürgöncim: Drapeau Arad, Str. Horia 1. Telefon: 6-83.

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA

Gyapjumosóda, gyapjufésűde, kamgarn, vigogne-szővőde, takácsmühelyek, mügyapjagyár, apretura, festőde.

Kötött és szövöttárugyár
Körülbelül 2000 munkást foglalkoztat. Saját konfekció és juhtenyőszítés

ארטה כשר PENSIO

Szovátán.

Szovátán fűrdőn június 1-én, az István-székkel szemben, a fűrdőn épült villában szigorúan orth., a legkényesebb igényeket is kielégítő úri pensio nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál

Dr. Krausz Józsefné főrabbiné
Dicsozama tin.

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA

Cluj, Str. Baroa L. Pop 10

Könyvüjdonságok

Bettauer: A kifosztott.....	180
Dr. Bálint Rezső: Diätetikai vezérfonal	80
Ady: Igy is történhetik.....	140
— Sápadt emberek.....	160
Barbousse: Örök láncok.....	264
Beke Mano: A determinánsok.....	400
Balzac: Pajzán históriák.....	242
Courvod: Kazán a farkaskutya.....	99
Dumas: Eva.....	176
— A királyné lovagja.....	198
— A régens leánya.....	198
Claude Farrere: A kis szövetségesek.....	120
Szabó Imre: A házmasterlány.....	40
— (Amatőr).....	120
Gobineau: A renaissance.....	220
Hugo Victor: Bug Jargal.....	154
Jerome K. Jerome: Minden ut a kálváriára vezet.....	150
Kodolányi: Börtön.....	90
Jack London: Játék az élettel.....	110
Lambrecht: A gondolat uttörője II. (Einstein, France, Forel stb.).....	198
Mares: Szenvedély, amely öl.....	180
Mereskovszkij: Vele vagy ellene.....	176
— Első Sándor.....	154

Megérkeztek a legújabb
Hölgyelm! sojlem, szalag
modelok az

IDEAL

kalapüzletbe
Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.
feltűnő olcsó árakkal.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszerű és közérthető egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné **שרה בן-דוד** vendéglője, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga (Zodfa-utca) No 19. Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak

Főnton, állomással szemben nagy üzlethelyiség esetleg irodának is, lakással kiadó. Értekezni Solomon Kohn, Lupeni. 619

Templomi padok, teljesen jó kar. n és különböző templom-berendezési tárgyak eladók. Izr. Hitk. Elnökség, Chişineu, jud. Arad

Eladó egy magyar gazdasági, majdnem vadaratuj 35 lóerős felstabil gőzgép. Ára 190,000 lei. Üzemben megtekinthető Hirschhorn Mureş Uicava. 620

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacâmul

ezüstár és cvéscikégyár, Cimj, Str. Jorga 11-a.

Eladó 2 domburgép, 1 ajour és püssérozógép. „Olcsó” jellege alatt: Löbl hirtlapiroda. Arad, továbbbit. 621

Érettségizett zsidó fiatalember rövidára nagykereskedésbe gyakornoknak ke. estetik. St. notypi ták és mindhárom nyelvet bírók előnyben. Ajánlatokat „Rövidára eng. os” jellegre a kiadóba kérünk.

Korosabb zsidó házeztőzöt, vagy szakácsnőket keres özv. Mihály Móriné Marosludas. 618

Eladó

Déván 2 holdnyi területen fekvő, természetesen forrásos gyógyfürdő 10 kabinnal felszerelve. Értekezni lehet Benka Józseffel, Deva, Str. Vasile Alexandru No 11 607

Önhibáján kívül rendelkezési állományba helyezett 30 éves zsidó jegyző benősnélne jobb fődörbirkos vagy kereskedő családba. Levelet „Jegyző” jellegén a kiadó továbbbit. 616

Két zsidó urilány felvétetik teljes ellátásra, szépen berendezett szobába zongora használatával. Cím a kiadóban. 617

Egy jókarban levő üzeti berendezés eladó. Értekezni: Jacobiné, R. g. Ferd. 67.

Angol és francia szabászat tanítására felelősséggel vállalkozom. Angol és francia női ruhák varrását a legújabb divat szerint jutányos áron vállalom. Turcsa Mária, Str. Baron L. Pop (Brassau) 3 szám.

Géphimzónó jutányos áron házhoz ajánkozik. Vidékre is. Str. Jasilor 13.

Készülő francia Berlitzer veszak használt állapotban, du 3-tól az Új Kelet sz. részlettségében.

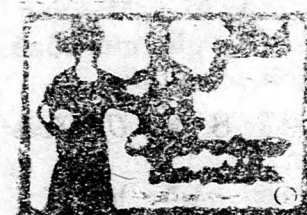
Pályázat.

Keresünk egy jó kántormestert, ki sohet ubodek. Javadalmazás évi 60,000 lei, szép, modern lakás, nagy gyümölcsös kerttel, teljes szoba, díjmentesen orvos és gyógyszer és a stókáros mellk-jövedelmek. Az állás pszach előtt föltétlenül betöltendő: Utiköltséget csak meghívottnak térítjük meg. Chişineu, [jud. Arad] 1926 febr. 1.

Elnökség.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL”

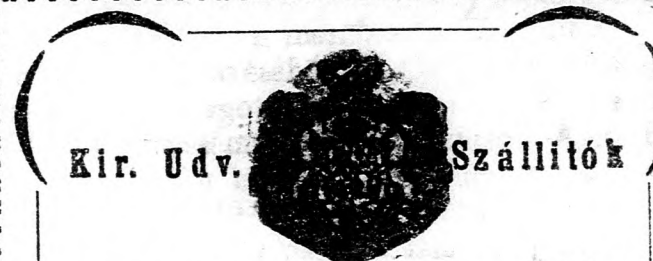

borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marja

kellemes hatást hagy utána. — Ovakodjunk az ártalmas utánszaktól. Mindenütt kapható. Csak az „IDEAL” Egyedüli készítője: felírása a valódi.

Reszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marmatiei egyedárusítója **Glanzman Adolf** illatszertár Str. Bogdan Voda 40

Kir. Ud. Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és briliáns ékszerek.

Leghitebb gyártmányu kar- és zsebórák. Ezüst evőeszközök és dísz tárgyak dúsz választékban.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piaja Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak. Telefon Interurban 6-43 sz.

Telefon 446

SINGER Piaja Reg. Ferdinand 66. (Főter) Targu-Mures

Sifonfejgyár

és nikkelező telep. Szikvizes és bracherlis tüvek, valamint mindenféle gumik gyári raktára. Úvegnevezés. Régi fejek átöntése a legelőnyösebb árban.

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNYOK A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelű levélpapírok, bűti és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Kérjen ajánlatot

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen mindent

Pierre

borotva-pengél.

A legjobb fémkeverék, a legökölotesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

Gabella-jegyek Révész Ernő könyvnyomdája — Marosvásárhely

1 drb. fekvő szivattyu szivattyús a f. gaskerék áttétel, duplán működő hengerrel, 280 mm. átm. 450 mm. lökethossz, 1 szívó és 2 nyomó szélkaszánal, óránkénti teljesítmény 47,000 ltr és hozzá cca 100 fm. öntött vas csőhálózat 200 mm. belső átmérettel. Továbbá **gőzszivattyu** tűzfeszkendő és álló és fekvő különféle építkezési szivattyu teljesen jókarban, használható állapotban eladó.

Rosmann Testvérek, Tg.-Mureş Telefon interurban 249.

Most jelentek meg!

Quido de Verona: Yvelis	200
Pettenkoffer: A bor és annak készítése	300
Kékassy: A magyar vadász kézikönyve	240
Camille Marbo: Madeleine	200
Claude Anet (Egy orosz diáklány regénye Szaboleska László: Gárdonyi Géza élete és költészete)	165
Biró Lajos: Toinette	125
— (kötve)	180
France: A Föld élete	250
— (kötve)	300
Tagore: Gora	190
— (kötve)	260
Wassermann: Faber	150
— (kötve)	220
Wells: Tono Bungay	250
— (kötve)	320
Dános-Kovács: A szociális eszmék fejlődése a modern szocializmusig	250
Lengyel: Tamás érdeklődik	150
Osszendorf: Ázsiai titkok, ázsiai emberek	360
Sven Hedin: Pekingtől Moszkváig	360
Hanka: Universum (Ifjuság és család számára)	340
Párkányi: Ady-versek (Magyarázatos kiadás)	90
Loránt: A bélyeg (Bevezetés a bélyegyűjtésbe)	120
Voisins: A keresztúti csárda	120
Knu: Hermann: Halk hurokat penget a vándor	150
Kuprin: Jama (A vöröslámpás negyed)	340
Aoy könyv I. kötet	220
Günther: A szent meg a rajongója I-II.	50
Puccini: A szüz és az utca lánya	200
Dumas: Paris mohikánjai	270
— Király a vérpádon	220
— A monsoreau hölgy	250
Zsidó anekdoták kincsesháza (kb. 700 zsidó anekdota)	200
Morris Rosenfeld: A nyomor dalaiból	150
Maugham: A szines fátol	150
(Kötve)	220
Wells: Az istenek eledele	150
(Kötve)	220
Kuprin: Meloch	200

Kaphatók az **Uj Kelet könyvosztályában**, utánvétellel vagy a pénz előzetes bekládése mellett

Szerkesztőség hivatal és Cluj-Kolozsvár. Pop (Brassau) Telefon szerk. és kiadó 977, 228 és Es. N. Sz. —

Egy szám ára p... ron és vidéken Bukarestben —

1926 február

Beterje

A vidéken k... marosvásárh...

(Cluj-Kolozs tudósítójától.)

mány és a Ma... lása az utolsó... nagy zürzavart... helyi tagozatai... szigorú kötötts... ban is igyekez... megfelelőbb or... sen az idő rövi... tékben sikerült... hivatalos Magy... paktumos lista... Természetesen... gyar csoportok... lekteleek tábor... natban, meggyő... lenzéki pártokh... ilyenformán erő... választási küzde...

Nagyon jellen... ben uralkodó me... a marosvásárhe... hozott. E határo... kezöket mondja

„A Magya... teljesebb sajná... cionistákna... nézve oly ren... a jelenlegi, sz... egyedüli érdeke... legesen szétsza... a multban a v... ban nevelkede... Nagyon külfö... helyi Magyar Pá... zatát, amely ugy... hagyja, hogy a... mellett a zsidósa... dekei, amelyekér... a zsidóknak kell... helyi határozat a... dóságnak azt a j... győződését szab... a liberális korn... ségbevonnai. A z... sokon fogja meg... öntudatos és öná... venni az ország... magát sem a töb... ségi pártok által

Ami pedig az... dekeket illeti, az... gukat cionistákna... határozása a legk... ezeket az érdekel... marosvásárhelyi... rétegei is osztják... sen, amelyen ezt... ták, kiváló magy... Antalffy Endre, kétségsbe azt, hog... dekeivel harmóni... kötött fegyverbar... sulyozták, hogy... sen károsnak tar... frigyét. Végül pe... rényen: egyáltalá... hogy a most zajló... gyarság és a zsidó